

Extra Hulp voor de Klas Monitor aanvraagproces

- EINDRAPPORT DEEL 1

Auteurs

RegioPlan

Suna Duysak

Kees van Bergen

ECBO

Johan Coenen

Karel Kans

Maartje Stroo

Amsterdam, 9 juli 2021

© 2021 RegioPlan, in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)

Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van RegioPlan. RegioPlan aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Inhoudsopgave

1 Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Onderzoeksvragen	2
1.3 Onderzoeksaanpak	3
1.4 Leeswijzer	3
2 Deelname en regiovorming aanvraagproces PO/VO	5
2.1 Regionale samenwerking	5
2.2 Aard van de samenwerking en verwachtingen voor de toekomst	8
3 Ervaringen aanvraagproces PO/VO	13
3.1 Verdeling subsidiegelden	13
3.2 Werken aan de aanvraag	15
3.3 Successen en knelpunten aanvraagproces	22
3.4 Eindoordeel	25
3.5 De niet-deelnemende schoolbesturen	26
4 Ervaringen aanvraagproces mbo	30
4.1 Respons quickscan	30
4.2 Inzet subsidie	30
4.3 Werken aan de aanvraag	31
4.4 Successen en knelpunten aanvraagproces	35
4.5 Eindoordeel	37
5 Samenvatting en conclusie	39
5.1 Besteding aangevraagde middelen	39
5.2 Beantwoording algemene onderzoeksvragen	39
5.3 Hoe is het komen tot een aanvraag verlopen in de regio's (po en vo)?	41
5.4 Leerpunten regionale samenwerking	42
5.5 Algemene leerpunten aanvraagproces	42

Inleiding

1

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De impact van COVID-19 op het onderwijs is groot en langdurig. In het po, vo en het mbo kampt men met een aanzienlijke werkdruk, in combinatie met een toenemende vervangingsvraag en wordt het moeilijker om een leraar voor elke klas te hebben staan, door besmettingen en personeel in quarantaine. In combinatie met de coronavoorschriften leidt dit al snel tot lesuitval, het naar huis sturen van een klas of zelfs het tijdelijk sluiten van een instelling of schoollocatie. Het kabinet heeft aanvullende maatregelen getroffen om scholen te ondersteunen in de organisatie die nodig is om het onderwijs te continueren in tijden van de coronacrisis.

In eerste instantie is er € 210 miljoen vrijgemaakt om scholen via de subsidieregeling 'Extra hulp voor de Klas' (EHK) tegemoet te komen in het aantrekken en inzetten van meer en aanvullend (tijdelijk) personeel. De regeling draagt bij aan het verantwoord openhouden van onderwijsinstellingen ten behoeve van de cognitieve en sociale ontwikkeling van leerlingen en studenten en om (nieuwe) achterstanden zoveel mogelijk te voorkomen.

Met de subsidie kan extra hulp worden gefinancierd in de vorm van personeelskosten om lacunes op te vangen, voor extra capaciteit voor ondersteuning en hulp bij noodopvang, en voor het mogelijk maken van lesgeven op afstand. Inmiddels is de regeling verlengd met een tweede aanvraagronde en uitgebreid naar het hoger onderwijs. In de tweede ronde heeft het kabinet € 240 miljoen extra beschikbaar gesteld, waarvan € 30 miljoen is gereserveerd voor het ho.

Evaluatie en monitoring

Het ministerie van OCW laat een onderzoek uitvoeren waarin het aanvraag- en uitvoeringsproces en de opbrengsten van de subsidieregeling 'Extra hulp voor de klas' worden gemonitord en geëvalueerd. Het doel van het onderzoek is om in kaart te brengen in hoeverre de subsidieregeling bijdraagt/heeft bijgedragen aan het beoogde doel, namelijk het ondersteunen van scholen en onderwijsinstellingen bij het continueren van onderwijs tijdens de coronacrisis. Daarnaast geeft het onderzoek meer inzicht in het samenwerkingsproces van po- en vo-schoolbesturen op regionaal niveau en in welke mate de samenwerking binnen regio's kan worden bevorderd.

In dit tussenrapport worden de resultaten van het monitoronderzoek naar het aanvraagproces gepresenteerd. Het rapport geeft inzicht in de ervaringen van de sector (po, vo en mbo) voor wat betreft het organiseren van regionale samenwerking en het indienen van een aanvraag voor de subsidieregeling in het eerste aanvraagtijdvak (16 december 2020 t/m 24 januari 2021). Inmiddels is de EHK-regeling verlengd met een tweede aanvraagtijdvak (1 mei 2021 t/m 1 juni 2021). In dit rapport wordt uitsluitend gerapporteerd over de ervaringen tijdens het eerste aanvraagtijdvak.

Doel en reikwijdte subsidieregeling

De subsidieregeling 'Extra hulp voor de klas' voorziet in een tegemoetkoming in de kosten die scholen en onderwijsinstellingen genoodzaakt zijn te maken voor de extra tijdelijke capaciteit, die nodig is om (fysiek) onderwijs tijdens de coronacrisis te kunnen continueren. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de vervanging van personeel in geval van besmetting of quarantaine, of om de inzet van extra personeel om te kunnen voldoen aan de geldende coronamaatregelen die er bijvoorbeeld toe leiden dat klassen opgesplitst worden om aan de anderhalve meter afstandsregel te voldoen. Hierdoor zijn er meer leraren nodig om aan hetzelfde aantal leerlingen les te geven.

De volgende activiteiten zijn in de subsidieregeling aangemerkt als subsidiabel:

- a. het inzetten van leraren, onderwijsassistenten en instructeurs;
- b. het laten geven van gastlessen;
- c. het inzetten van studenten;
- d. de ondersteuning op logistiek en toezicht op de naleving van coronamaatregelen;
- e. het inhuren van personen die toezicht houden in de klas, bijvoorbeeld bij digitaal onderwijs door een leraar;
- f. het inhuren van ondersteuning en begeleiding ter ontzorging van leraren en ander personeel;
- g. het werven, selecteren en organiseren van extra tijdelijke personele inzet.

De regeling is tijdelijk en is niet bedoeld om te voorzien in de kosten van het structureel in dienst nemen van onderwijs(ondersteunend) personeel.

Aanvraagproces

Het aanvraagproces voor het mbo is georganiseerd op instellingsbasis. Elke mbo-instelling kan één aanvraag doen voor een maximaal bedrag uitgaande van het aantal studenten en fte's van de instelling. Voor deze sector is niet gekozen voor een regioclustering, omdat mbo-instellingen vaak al een regionaal karakter hebben.

Voor het po en het vo is voor het aanvragen van subsidie in het kader van de regeling 'Extra hulp voor de klas' gekozen om aan te sluiten op de structuur van de regio's, die zijn samengesteld voor de regionale aanpak lerarentekort (RAP-regio's). Dat maakt het mogelijk om de beschikbare gelden zo snel mogelijk beschikbaar te stellen. Bovendien is het als regio samen indienen van een aanvraag een stimulans voor schoolbesturen om te zoeken naar oplossingen voor de hele regio. Voor scholen die nog niet in een RAP-regio zijn opgenomen is het mogelijk zich tijdelijk bij een bestaande regio aan te sluiten, mits deze scholen binnen een RAP-regio liggen, of binnen een gemeente liggen die grenst aan een RAP-regio of aan een andere gemeente die zich voor deze regeling tijdelijk bij een RAP-regio aan zal sluiten. Bestaande RAP-regio's zijn verplicht deze scholen op te nemen. Scholen die niet in een bestaande RAP-regio liggen kunnen ervoor kiezen om samen een nieuwe regio te starten voor de duur van de regeling. Indien een RAP-regio al een aanvraag voor de regeling Extra hulp voor de klas had ingediend, was het nog tot en met 24 januari 2021 mogelijk om deze aanvraag te wijzigen en vestigingen toe te voegen. Per regio kon maximaal één aanvraag worden ingediend.

Voor nieuwe regio's gelden eisen met betrekking tot het minimum percentage besturen in de regio dat deelneemt aan de aanvraag (35% voor po en 50% voor vo) en personeelsomvang (deelnemende besturen hebben een personeelsomvang van ten minste één derde van de totale personeelsomvang in de regio, met een minimum personeelsomvang van 800 fte voor po en 1.200 fte voor vo). Voor al bestaande regio's golden deze eisen al, met als enige verschil dat voor zowel po als vo het minimumaantal deelnemende besturen in de regio was vastgesteld op één derde van het totaal aantal besturen in de regio. De eisen voor de reeds bestaande regio's zijn voor deze regeling niet veranderd.

1.2 Onderzoeksvragen

De hoofdvraag van het onderzoek luidt in overeenstemming met het doel:

In hoeverre heeft de subsidieregeling bijgedragen aan het doel om scholen en instellingen de benodigde extra hulp en ondersteuning te geven, die noodzakelijk is voor het continueren van het onderwijs tijdens de coronacrisis zodat onderwijsachterstanden zoveel mogelijk worden voorkomen en teruggedrongen?

De hoofdvraag valt uiteen in twee deelvragen:

Deelvraag 1:

Hoe is de aanvraag tot stand gekomen en op welke manier is de verbinding in- en extern georganiseerd?

Deelvraag 2:

Waarom zijn de middelen besteed, en wat is het resultaat?

In dit rapport wordt antwoord gegeven op **deelvraag 1**. Om deelvraag 1 te beantwoorden wordt inzicht verschaft in de volgende **subvragen**:

1. Welke samenwerking is er met gemeenten, bedrijven en andere instellingen georganiseerd en met welk doel?
2. Wat verliep goed en wat verliep minder gemakkelijk bij het komen tot een aanvraag?
3. Hoe is de ervaring om gezien de acute problematiek binnen de aanvraagperiode tot een aanvraag te komen?
4. Wat is de globale tijdsinvestering geweest om tot de aanvraag te komen?
5. Hoe is de communicatie, informatievoorziening en ondersteuning betreffende de regeling door OCW en DUS-I vooraf en tijdens de aanvraagperiode ervaren?

De volgende aanvullende subvragen zijn geformuleerd voor het **po/vo**:

6. Hoe is het komen tot een aanvraag verlopen in de RAP-regio's?
 - a. Zijn er nieuwe verbindingen gelegd tussen de bestaande RAP-regio en niet aangesloten scholen binnen of buiten de regio?
 - b. Hoe is de samenwerking en communicatie tussen de besturen verlopen bij het komen tot een aanvraag?
 - c. Is de verwachting dat de samenwerking met nieuw aangesloten besturen wordt voortgezet na de subsidieperiode? Indien ja, op welke manier zal de samenwerking worden voortgezet binnen de RAP-regio?
 - d. Heeft de regeling bijgedragen aan het verbeteren en/of uitbreiden van de regionale samenwerking in de bestaande RAP-regio's?
7. Hoe is het komen tot een aanvraag verlopen in de nieuwe regio's?
 - a. Hoe is de samenwerking tussen de besturen verlopen bij het komen tot een aanvraag?
 - b. Is de verwachting dat deze wordt voortgezet? Indien ja, op welke manier zal de samenwerking worden voortgezet binnen de nieuwe regio?
 - c. Heeft de regeling bijgedragen aan het tot stand komen van sterkere verbindingen in de nieuwe regio's?
8. Hoe verliep het proces in het aanstellen van een penvoerder?
9. Wat verliep goed en wat kan beter?
 - a. Wat kan er landelijk en regionaal geleerd worden van het aanvraagproces door andere regio's?

1.3 Onderzoeksaanpak

In de eerste deelfase van het onderzoek is gekozen om een combinatie van verschillende onderzoeksmethoden in te zetten:

- **Groepsgesprek regioadviseurs:** aan het begin van de eerste fase van het onderzoek hebben we gesproken met regioadviseurs van het Arbeidsmarktplatform Primair onderwijs (APPO) en van Voion over de wijze waarop de uitbreiding van bestaande regio's en inrichting van nieuwe regio's is verlopen, wat er goed is gegaan bij de regiovorming voor de subsidieregeling en wat de belangrijkste knelpunten en oplossingen waren. De inzichten uit dit gesprek zijn gebruikt om de vragenlijst voor de quickscan aan te scherpen.
- **Analyse van het aanvraagbestand:** we hebben de beschikbare informatie over de (samenwerking van) aanvragers, de feitelijke aanvragen, en de inhoudelijke onderbouwing van de aanvragen geanalyseerd aan de hand van het aanvraagbestand dat DUS-I met ons heeft gedeeld. De uitkomsten van de aanvraaganalyse zijn, naast het beantwoorden van onderzoeksvragen, ook gebruikt voor het aanscherpen van de vragenlijsten en als basis voor het maken van keuzes voor steekproeven en selecties.
- **Quickscan aanvraagproces:** aansluitend is een internetenquête in de vorm van een quickscan onder penvoerders (po/vo/mbo) en een steekproef van aan de regeling deelnemende besturen (po/vo) uitgezet. Ook is er een quickscan uitgezet onder niet deelnemende besturen (po/vo).

1.4 Leeswijzer

De ervaringen van po- en vo-besturen enerzijds en mbo-instellingen anderzijds zijn niet één-op-één vergelijkbaar omdat de aanvraagprocedures van elkaar afwijken. Om deze reden is gekozen de onderzoeksbevindingen voor po en vo en mbo apart van elkaar te rapporteren. In hoofdstuk 2 van dit rapport geven we inzicht in de *deelname* aan de subsidieregeling en de *regionale samenwerking* die is georganiseerd ten behoeve van de deelname aan de regeling van schoolbesturen in het po en vo. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de *ervaringen* in het aanvraagproces van deelnemers uit het po en vo. Vervolgens volgt in hoofdstuk 4 een uiteenzetting van het aanvraagproces van deelnemers uit het mbo. Tot slot worden in hoofdstuk 5 de belangrijkste leerpunten voor de toekomst over de regionale samenwerking en de inrichting van het aanvraagproces op een rijtje gezet.

Deelname en regiovorming aanvraagproces PO/VO

2

2 Deelname en regiovorming aanvraagproces PO/VO

Schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs moesten de EHK-subsidie aanvragen via een regionale samenwerking (zie hoofdstuk 1, aanvraagproces pg. 2). In dit hoofdstuk geven we inzicht in het aantal po en vo schoolbesturen dat heeft deelgenomen aan de regeling, welke regionale samenwerking is georganiseerd en hoe deze samenwerking bij het aanvraagproces is ervaren. Dit inzicht wordt verschaft met behulp van een analyse van het aanvraagbestand van DUS-I en de resultaten van de quickscan onder penvoerders, projectleiders en de overige deelnemende schoolbesturen.

2.1 Regionale samenwerking

Regiovorming

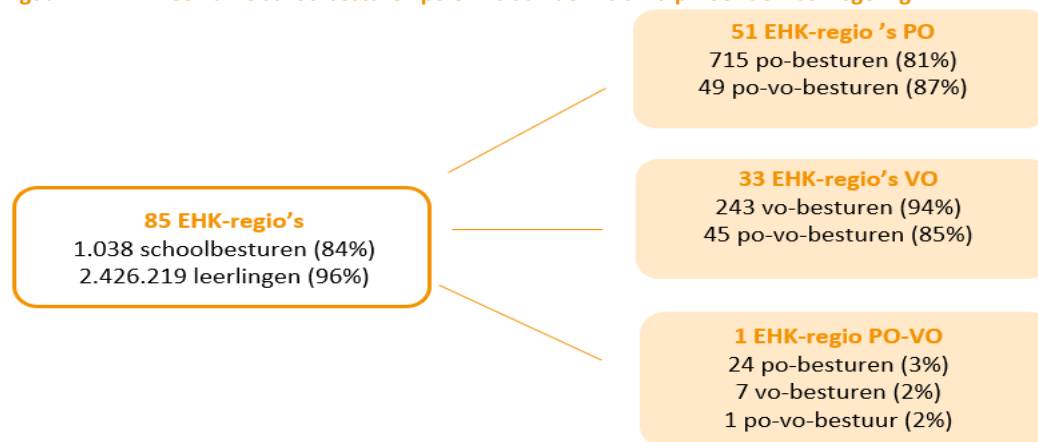
Schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs hebben de aanvraag voor de EHK-regeling ingediend per regio. Dit is gedaan door de penvoerder of projectleider van de regio. De regio waarop de aanvraag betrekking heeft is gelijk aan een Regionale Aanpak Personeelstekorten-regio¹ (RAP-regio) of voor wat het primair onderwijs betreft een regio die is gevormd in het kader van de subsidieregeling uitvoering convenanten lerarentekort PO G5.²

Schoolbesturen die (nog) niet deelnemen aan een RAP-regio of een regio die is gevormd in het kader van de subsidieregeling uitvoering convenanten lerarentekort PO G5 konden zich *tijdelijk aansluiten* bij één van deze regio's. Onder de voorwaarde dat de vestiging (school) van het schoolbestuur (a) gelegen is in dezelfde regio, of (b) in een aanpalende gemeente van de regio of (c) door uitbreiding van de regio alsnog komt te liggen in een aanpalende gemeente van de regio. Verder konden schoolbesturen zich ook organiseren in een *nieuwe regio* om een aanvraag in te dienen. Vestigingen van een aaneengesloten geografisch gebied (gebaseerd op gemeentegrenzen) konden een nieuwe regio vormen. Aanvullend moest ten minste 35% van de vestigingen van de po-schoolbesturen en ten minste 50% van de vestigingen van vo-schoolbesturen in de betreffende regio deelnemen aan de aanvraag. Tot slot is er een eis gesteld aan de gezamenlijke personeelsomvang van de deelnemende vestigingen binnen een regio. De minimale personeelsomvang in een regio moest in het primair en voortgezet onderwijs respectievelijk 800 en 1.200 fte betreffen.

Deelname EHK-regeling

Met behulp van het aanvraagbestand dat DUS-I met ons heeft gedeeld is nagegaan hoeveel schoolbesturen po en vo hebben deelgenomen aan de subsidieregeling. Figuur 2.1. geeft een schematische samenvatting van de deelnamecijfers.

Figuur 2.1 Deelname schoolbesturen po en vo aan de Extra Hulp Voor de Klas- regeling

Po-besturen N = 884 (excl. po-vo-besturen) | Vo-besturen N = 267 (excl. po-vo-besturen) | Po-vo-besturen N = 55
Totaal aantal leerlingen po-besturen (incl. po-vo-besturen) N = 1.491.898 | vo-besturen (incl. po-vo-besturen) N = 934.321

¹ Met de subsidieregeling [Regionale Aanpak Personeelstekorten](#) (RAP) stimuleert het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) besturen, lerarenopleidingen en andere partijen om personeelstekorten gezamenlijk aan te pakken op regionaal niveau. De subsidieregeling loopt van 2020 tot 2022.

² De [subsidieregeling uitvoering convenanten lerarentekort PO G5](#) is specifiek bedoeld voor de aanpak van het lerarentekort in het primair onderwijs in de G5 steden (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht en Almere). De regeling loopt van 2020 tot 2024. De gemeente Almere kan *niet* via de regio die is gevormd voor deze subsidieregeling een aanvraag indienen voor de EHK-regeling.

In totaal hebben 1.038 (86%) schoolbesturen verdeeld over 85 EHK-regio's een aanvraag ingediend. Een klein deel van de schoolbesturen (14%) heeft niet deelgenomen aan de EHK-regeling. Driekwart (75%) van de groep niet deelnemende schoolbesturen is éénpitter. Als we de gegevens opsplitsen naar onderwijssoort dan valt op dat het deelnamepercentage onder vo-besturen hoger (94%) is dan onder po-besturen (83%). In totaal bereikt de subsidieregeling 96% van de leerlingenpopulatie binnen het po en vo (po-leerlingen 95%; vo-leerlingen 97%). Er zijn schoolbesturen die in meerdere EHK-regio's deelnemen. Zo zijn er twee po-besturen en één vo-bestuur die hun vestigingen over tien regio's hebben verdeeld. In totaal neemt ongeveer een vijfde van zowel de po- (21%) als vo-besturen (17%) deel in meer dan één regio. Het aandeel besturen dat in meer dan één regio deelneemt is verhoudingsgewijs groter onder besturen met speciaal onderwijs (32%) ten opzichte van besturen met uitsluitend regulier onderwijs (14%). Verder blijkt uit de gegevens dat sommige schoolbesturen voor meerdere regio's als penvoerder de aanvraag hebben ingediend. Er zijn zes po-besturen, één vo-bestuur en één po/vo-bestuur die in meer dan één regio als penvoerder optreden.

Regio-indeling

De gegevens uit het aanvraagbestand zijn aangevuld met beschikbare gegevens³ over deelname aan de RAP-regio's en de subsidieregeling uitvoering convenanten lerarentekort PO G5. Voor het verkrijgen van een beeld van de regio's waren we afhankelijk van de gegevens die online via de website aanpaklerarentekort.nl beschikbaar zijn gesteld. Ter controle is in de quickscan onder schoolbesturen gevraagd of onze gegevens over deelname aan de bestaande regio's kloppen. Ongeveer 12% van de respondenten heeft aangegeven dat de beschikbare gegevens over hun bestuur over al dan niet deelname aan de bestaande regio's *niet* klopt. Dit gaat in alle gevallen over schoolbesturen die op basis van de beschikbare gegevens zijn gekenmerkt als besturen die *niet* hebben deelgenomen aan de RAP-regeling maar in de enquête zeiden dat dit niet klopt en *wel* al eerder deelnamen in een RAP-regio. De gegevens van deze besturen zijn aangepast. De cijfers over de bestaande regio's hebben mogelijk een kleine foutmarge en moeten met enige nuance worden gelezen.

Aan de hand van de inventarisatie van de bestaande regio's tellen we 67 RAP-regio's (41 po, 25 vo en 1 po-vo)⁴. Voor de EHK-regeling zijn er 85 regio's gevormd. Om te bepalen welke RAP-regio's zijn uitgebreid, hetzelfde zijn gebleven en welke nieuwe regio's zijn gevormd in het kader van de EHK-regeling zijn de RAP- en EHK-regio's met elkaar vergeleken op basis van gemeentesamenstelling. De EHK-regio's die in samenstelling overeenkomen met de RAP-regio's zijn gekenmerkt als 'bestaand', EHK-regio's die grotendeels overeenkomen met de RAP-regio's maar zijn uitgebreid met een aantal gemeenten zijn gekenmerkt als 'uitgebreid'. EHK-regio's die in hun gemeentesamenstelling geheel afwijken van de RAP-regio's zijn gekenmerkt als 'nieuw'. In totaal zijn er *achttien nieuwe regio's* gevormd in het kader van de EHK-regeling. Hieronder (tabel 2.1) zijn de deelnamecijfers aan de regeling opgesplitst naar onderwijssoort en de type regio waarin het bestuur deelneemt schematisch weergegeven. De cijfers laten zien dat de meerderheid van de schoolbesturen deelneemt in een bestaande RAP-regio die is uitgebreid met nieuwe schoolbesturen (54%) of in een bestaande regio (27%).

Tabel 2.1 Deelname schoolbesturen aan de EHK-regeling opgesplitst naar onderwijssoort en type regio waarin bestuur deelneemt

	1.PO		2.VO		3.PO/VO		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
1.Bestaande regio	228	26%	68	26%	30	53%	322	27%
2.Uitgebreide RAP-regio	472	53%	146	53%	39	71%	642	54%
3.Nieuwe regio	106	12%	57	22%	19	35%	181	15%
4.Geen deelname EHK	148	17%	17	6%	1	4%	167	14%
Totaal	884*		267		55		1.189	

*De percentages tellen niet op tot 100% omdat er besturen zijn die in meerdere regio's deelnemen (bijvoorbeeld een po-bestuur kan zowel in een uitgebreide regio als nieuwe regio deelnemen).

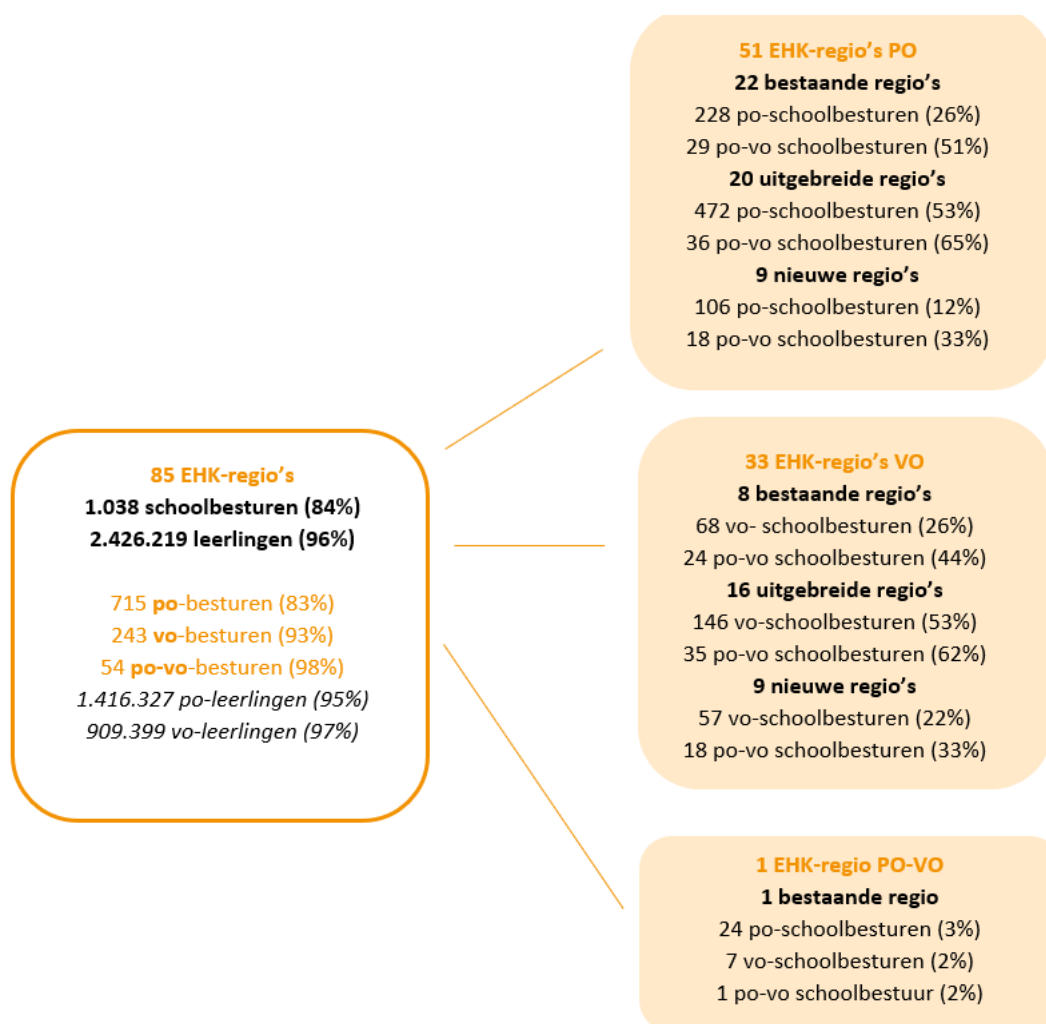
³ Om een overzicht te krijgen van de RAP-regio's en de specifieke schoolbesturen die zijn aangesloten per regio zijn de data op de website aanpaklerarentekort.nl gescraped.

⁴ Van de 67 RAP-regio's tellen we 62 unieke regio's (vijf po en vo RAP-regio's komen overeen in naam en deelnemende gemeenten binnen de regio).

Nieuwe regio's

Binnen de nieuwgevormde regio's (18) zijn 182 schoolbesturen opgenomen (po;106, vo;57 en po/vo;19 schoolbesturen), dat is ongeveer 15% van alle schoolbesturen. De meerderheid van de schoolbesturen (79%) in de nieuw gevormde regio's is niet eerder betrokken geweest binnen een al bestaande RAP-regio. Daarnaast zijn er 36 bestaande regio's uitgebreid met de aansluiting van schoolbesturen die niet eerder deelnamen aan een bestaande regio (n= 324 nieuwe schoolbesturen). In figuur 2.2 is het schematisch overzicht over de deelnamecijfers van figuur 2.1 verder aangevuld met informatie over deelname in bestaande, uitgebreide en nieuwe regio's.

Figuur 2.2 Deelname aan de Extra Hulp Voor de Klas- regeling naar type regio⁵

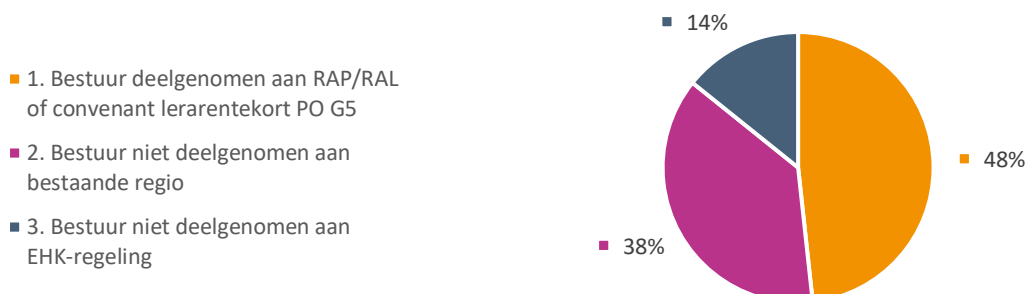

Deelname en nieuwe samenwerkingen

Figuur 2.3 geeft een indruk van de deelname opgesplitst naar besturen die al dan niet eerder deelnamen in een bestaande regio. Ongeveer de helft (48%) van de schoolbesturen die deelnemen aan de EHK-regeling heeft ook deelgenomen aan de subsidieregeling van de RAP of uitvoering convenanten lerarentekort PO G5. Iets minder dan twee vijfde van de besturen had zich nog niet aangesloten bij een al bestaande regionale samenwerking en moest dus voor deze regeling aansluiting zoeken bij een bestaande regio of nieuwgevormde regio.

⁵ In totaal hebben 217 schoolbesturen in meer dan 1 type regio deelgenomen. Het totaal aantal dubbeltellingen betreft 386. Po-besturen N = 884 (excl. po-vo-besturen) | Vo-besturen N = 267 (excl. po-vo-besturen) | Po-vo-besturen N = 55
Totaal aantal leerlingen po-besturen (incl.po-vo-besturen) N= 1.491.898 | vo-besturen (incl. po-vo-besturen) N= 934.321

Figuur 2.3 Deelname schoolbesturen aan de EHK-regeling opgesplitst naar deelname aan de RAP of PO conventant lerarentekort G5-regio

Bron: aanvraagbestand DUS-I, data aanpaklerarentekort.nl en convenanten Uitvoering Noodplannen personeelstekort G5

Kernbevindingen regiovorming

Hieronder zijn de belangrijkste bevindingen voor wat betreft de deelname aan de regeling en de regiovorming puntsgewijs samengevat:

- Ruim vier vijfde van de schoolbesturen (n=1.038, 86%) verdeeld over 85 EHK-regio's neemt deel aan de EHK-regeling;
- Het deelnamepercentage onder po, vo en po/vo-besturen is respectievelijk 83, 94 en 98%;
- In totaal neemt ongeveer een vijfde van zowel de po- (21%) als vo-besturen (17%) deel in meer dan één EHK-regio;
- Iets meer dan de helft van de schoolbesturen (52%) die een aanvraag heeft ingediend voor de EHK-regeling heeft ook deelgenomen aan de subsidieregeling van de RAP;
- De meerderheid van de EHK-regio's zijn bestaande RAP-regio's die zijn uitgebreid met besturen die zich hebben aangesloten bij de (bestaande) regio;
- Er zijn achttien nieuwe regio's gevormd waarin hoofdzakelijk besturen deelnemen, die niet eerder aan de bestaande regio's hebben deelgenomen (n=143, 79%).

2.2 Aard van de samenwerking en verwachtingen voor de toekomst

Quickscan

Om inzicht te krijgen in de ervaringen van po en vo schoolbesturen tijdens het aanvraagproces van de regeling is een internetenquête in de vorm van een quickscan onder penvoerders (po/vo/mbo) en een steekproef van besturen (po/vo) uitgezet. Ook is er een aparte vragenlijst rondgestuurd onder niet deelnemende besturen (po/vo). In totaal hebben 63 (80%) penvoerders (po/vo), 203 (43%) deelnemende po/vo-besturen en 49 (29%) niet deelnemende po/vo-besturen gereageerd op de quickscan. In de onderstaande tabel zijn de responsaantallen weergegeven.

Tabel 2.2 Respons quickscan PO/VO

	1. Po		2. Vo		3. Po/vo		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Penvoerders*	38	78	20	80	5	100	63	80
Deelnemende Schoolbesturen**	144	41	54	50	5	45	203	43
Niet-deelnemende schoolbesturen***	46	30	3	18	-	-	49	29

*Penvoerders po/vo: po n=49, vo n=25, po/vo n= 5

**Omvang steekproef deelnemende besturen: po n=349, vo n=109, po/vo n=11; totaal n= 469

*** Niet-deelnemende besturen: po n= 148; vo n= 16 po/vo n= 2 totaal n=167

De quickscan is ingevuld door een betrokken vanuit het schoolbestuur (algemeen directeur, controller, beleidsmedewerker, HR-manager e.d.) of door de projectleider van de EHK-regio (aanvrager namens bestuur, coördinator en contactpersoon van de regio e.d.). Een deel van de respondenten heeft aangege-

ven op een andere manier betrokken te zijn geweest in het aanvraagproces van de regeling (bijvoorbeeld als financieel adviseur of onafhankelijk consultant van het bestuur). De quickscan onder niet deelnemende besturen is in alle gevallen (n=49) ingevuld door de betrokken bestuurder.

Penvoerders en projectleiders

De meerderheid van de respondenten (80%) zegt dat de penvoerder van de EHK-regeling overeenkomt met de penvoerder van de RAP-regeling. Het contact tussen de deelnemende schoolbesturen ofwel de rol als verbinder is met name opgepakt door de penvoerder (57%). Ongeveer een derde van de respondenten (31%) zegt dat dit is opgepakt door de projectleider van de EHK-regio. Een klein aandeel (11%) zegt dat de verbindende rol in de samenwerking tussen de deelnemende besturen is bekleed door iemand anders (bijvoorbeeld door meerdere personen van de deelnemende besturen, schoolleiders of externe begeleiders). Er zijn geen beduidende verschillen in de cijfers tussen po- en vo-besturen. De geïnterviewde regioadviseurs wijzen er nog op dat niet alle zittende penvoerders van de RAP-regio's penvoerder wilden worden voor de regeling. In sommige gevallen werden er bewust andere penvoerders gekozen om niet steeds dezelfde mensen te belasten. Ook hadden sommige penvoerders bezwaren om te tekenen voor niet goed doorgesproken plannen met besturen die ze soms niet kenden. Dit speelde meer in het po dan het vo. We hebben hier in de quickscan overigens geen nader zicht op gekregen.

Aard van samenwerking

Aan de penvoerders en deelnemende besturen zijn enkele vragen gesteld over de aard van de samenwerking die is georganiseerd met *nieuwe* samenwerkingspartners (schoolbesturen) in de regio. Dit is zowel gevraagd aan besturen die niet eerder deelnamen in een bestaande regio als besturen die dat al wel deden en die samenwerken met nieuw aangesloten besturen.

Zowel de penvoerder als deelnemende besturen die niet eerder deelnamen aan een regio als de penvoerders en deelnemende besturen die dat al wel deden en samenwerken met nieuw aangesloten besturen zeggen het vaakst dat er met name samen wordt gewerkt in *de verdeling van het subsidiegeld* van de EHK-regeling (resp. 79% en 82%). Het aandeel respondenten dat *uitsluitend* zegt samen te werken in de verdeling van het geld is groter onder respondenten van besturen die niet eerder deelnamen in een bestaande regio dan onder respondenten van besturen die dat al wel deden (resp. 60% vs. 45%). Verder valt op dat een groter deel van de respondenten van besturen die al deel uitmaakten van een bestaande regio zegt dat ze ook samenwerken in de aanpak van het lerarentekort en gezamenlijke arbeidsmarktvragestukken met de nieuw aangesloten besturen.

In het interview met de regioadviseurs van APPO en Voion wordt dit beeld bevestigd. Naar hun indruk hebben zijn de nieuwe regio's gevormd en de bestaande uitgebreid vooral om aanspraak te kunnen maken op de EHK-regeling. Zij stellen dat al samenwerkende partners in de bestaande regio's misschien meer naar gezamenlijke oplossingen kijken. Maar dat nieuw aangesloten besturen nog meer op zichzelf gericht zijn.

Tabel 2.3 Wat is de aard van de nieuwe samenwerking met de meerderheid van de besturen in uw EHK-regio?

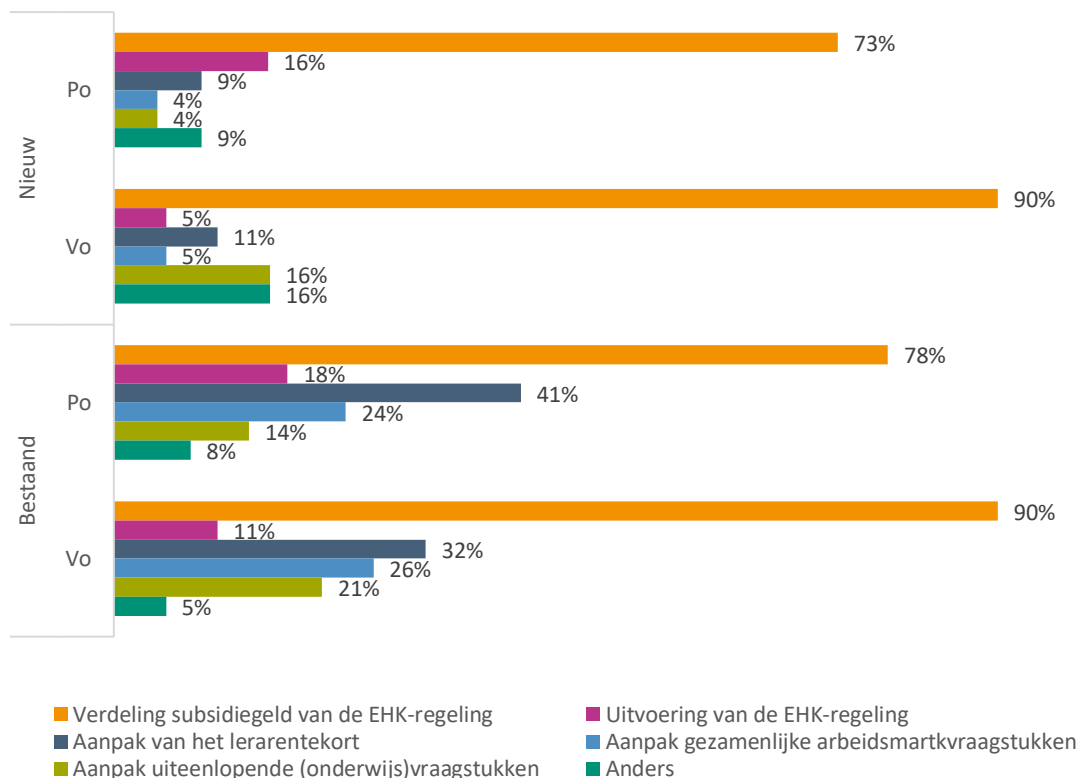
	Nieuw		Bestaand	
Verdeling subsidiegeld van de EHK-regeling	52	79%	60	82%
Aanpak van het lerarentekort	6	9%	28	38%
Uitvoering van de EHK-regeling	8	12%	12	16%
Aanpak gezamenlijke arbeidsmarktvragestukken	3	5%	17	23%
Aanpak van uiteenlopende (onderwijs)vraagstukken	5	8%	12	16%
Anders	7	11%	5	7%
Totaal*	81	123%	134	183%

*De totalen tellen niet op tot 100% omdat de respondenten meerdere antwoorden konden aanvinken.

*Nieuw = besturen die niet eerder deelnamen aan een bestaande regio | *Bestaand: besturen die al eerder deelnamen aan een bestaande regio én met nieuw aangesloten besturen samenwerken.

Als we de resultaten opsplitsen naar onderwijssoort dan zien we een vergelijkbaar beeld (figuur 2.4). In het vo lijken de verschillen in de gegeven antwoorden tussen penvoerders en deelnemende schoolbesturen die al dan niet deelnamen in een bestaande regio kleiner dan in het po.

Figuur 2.4 De aard van nieuwe samenwerkingen met de *meerderheid* van de besturen in de EHK-regio's opgesplitst naar onderwijssoort*

*Po: nieuw n=45 bestaand n= 51 | Vo: nieuw n=19 bestaand n=19

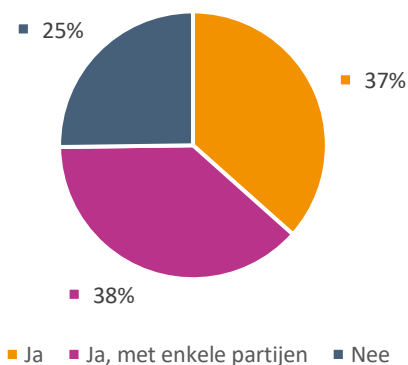
**Po/vo-besturen zijn niet opgenomen in de figuur vanwege lage n (5)

Verwachtingen voor de toekomst

Verder is aan de respondenten gevraagd of ze verwachten dat de nieuwgevormde samenwerkingen met de schoolbesturen na afloop van de EHK-regeling zullen worden voortgezet en zo ja, op welke manier. De meerderheid van de respondenten (75%) verwacht dat de samenwerking (met enkele) partijen zal worden voortgezet. De mate waarin dit wordt verwacht verschilt niet beduidend naar gelang onderwijssector en tussen respondenten van besturen die al dan niet eerder hebben deelgenomen in een bestaande regio. Een kwart van de respondenten geeft aan de samenwerking niet te willen voortzetten. Deze groep respondenten werken dus alleen (regionaal) samen in de aanvraag van de EHK-regeling. Volgens de geïnterviewde regio-adviseurs ligt voor een deel van de besturen samenwerking nog te moeilijk: weten besturen elkaar wel te vinden vanwege de voorwaarden van de regeling, maar is echte samenwerking nog een brug te ver. Het zou kunnen dat er in het gesprek over deze regeling ook verbindingen ontstaan die over meer gaan dan over de regeling alleen, bijvoorbeeld ook over de aanpak van arbeidsmarkttekorten, maar het is, volgens hen te vroeg om daar iets over te zeggen.

Aan respondenten die verwachten de samenwerking voort te zetten is in de quickscan gevraagd op welke manier ze dit willen doen. De meerderheid (76%) verwacht samen te werken in het kader van gezamenlijke arbeidsmarktvragestukken (over bijvoorbeeld vervanging, lerarentekort e.d.) en in de verdeling van toekomstige subsidiegelden. Slechts een klein aandeel (7%) verwacht in de toekomst *uitsluitend* samen te gaan werken in de verdeling van toekomstige subsidiegelden. Wederom zijn er geen beduidende verschillen naar gelang onderwijssector en tussen respondenten van besturen die al dan niet eerder hebben deelgenomen in een bestaande regio.

Figuur 2.5a Verwacht u dat de samenwerking met de nieuwe partijen (schoolbesturen) zal worden voortgezet na de subsidie-periode? (n=123)

Figuur 2.5b Op welke manier wilt u samenwerken? (n=90)

Samenvattend

Schoolbesturen die voor het eerst onderling met elkaar samenwerken binnen de EHK-regio's lijken in het bijzonder samen te werken in de verdeling van het subsidiegeld van de EHK-regeling. Drie kwart van de respondenten verwacht de samenwerking met de nieuwe partijen wel voort te zetten na afloop van de subsidieregeling. Ze willen dan hoofdzakelijk samenwerken op het gebied van gezamenlijke arbeidsmarktvraagstukken en in de verdeling van toekomstige subsidiegelden. Dit beeld verschilt niet tussen de onderwijssectoren en respondenten van besturen die al dan niet eerder hebben deelgenomen in een bestaande regio.

Ervaringen aanvraagproces PO/VO

3

3 Ervaringen aanvraagproces PO/VO

In dit hoofdstuk worden de verdeling van de subsidiegelden over de doelen van de subsidie, de praktische en inhoudelijke organisatie van de aanvraag, successen en knelpunten en het algemeen oordeel over het aanvraagproces in kaart gebracht. Dit wordt wederom gedaan aan de hand van een analyse van het aanvraagbestand van DUS-I en de resultaten van de quickscan onder penvoerders, projectleiders en de overige deelnemende schoolbesturen.

3.1 Verdeling subsidiegelden

Het kabinet heeft in het eerste aanvraagtijdvak van de subsidieregeling € 210 miljoen beschikbaar gesteld voor extra personele inzet. Van dit bedrag is € 102 miljoen gereserveerd voor het primair onderwijs en € 56 miljoen voor het voortgezet onderwijs. De subsidiebedragen zijn verdeeld op basis van het aantal leerlingen per regio. In het po is het subsidiebedrag vastgesteld op maximaal € 72,- per leerling, in het vo op maximaal € 62,-.⁶ Er kon subsidie worden aangevraagd voor de volgende activiteiten:

- Het inzetten van leraren, onderwijsassistenten en instructeurs.
- Het laten geven van gastlessen.
- Het inzetten van studenten.
- De ondersteuning op logistiek en toezicht op de naleving van coronamaatregelen.
- Het inhuren van personen die toezicht houden in de klas, bijvoorbeeld bij digitaal onderwijs door een leraar.
- Het inhuren van ondersteuning en begeleiding ter ontzorging van leraren en ander personeel.
- Het werven, selecteren en organiseren van extra, tijdelijk personeel.

De regio's moesten met betrekking tot de aangevraagde subsidiegelden de volgende punten opnemen in hun aanvraag: (1) de hoogte van het bedrag waarvoor ze subsidie aanvragen, (2) een beschrijving waarom extra personele inzet nodig is en (3) een procentuele verdeling van het aangevraagde subsidiebedrag over de activiteiten waar de subsidie naar verwachting voor in zal worden ingezet. Om de *voorgenomen* inzet van de subsidie in kaart te brengen, is gekeken naar zowel het aanvraagbestand als de gegeven antwoorden in de quickscan.

Aangevraagde bedragen

In het aanvraagbestand dat is bijgehouden door DUS-I is per regio de hoogte van het aangevraagde subsidiebedrag opgenomen. Tabel 3.1 geeft hiervan een (samengevat) overzicht. Gemiddeld wordt er voor € 1,9 miljoen aan subsidie aangevraagd per regio. Dit gemiddelde ligt onder de EHK-regio's in het po iets hoger en in het vo iets lager. De ingediende subsidiebedragen zijn aangepast door DUS-I, omdat het totaal aangevraagde bedrag het totaal beschikbaar gestelde bedrag van € 210 miljoen overschreed. Voor twintig regio's is het aangevraagde bedrag aangepast naar beneden, voor 25 regio's is het bedrag verhoogd en voor de overige veertig regio's is het gelijk gebleven.

Tabel 3.1 Aangevraagde subsidiebedragen per regio (in euro's)

Aangepast aangevraagd bedrag*	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Standaard-afwijking
Po (n=52)	€ 862.415,00	€ 4.876.272,00	€ 1.960.011,42	€ 999.735,05
Vo (n=34)	€ 793.228,00	€ 3.799.236,00	€ 1.729.385,62	€ 707.140,74
Totaal (n=86)	€ 793.228,00	€ 4.876.272,00	€ 1.868.833,77	€ 898.155,06

* Aangevraagde bedragen zijn naar rato naar beneden bijgesteld, omdat het totaal aangevraagde bedrag het totaal beschikbaar gestelde bedrag van € 210 miljoen overschreed.

⁶ De teldatum voor het aantal leerlingen per vestiging betrof 1 oktober 2019.

Besteding aangevraagde middelen

Bij het indienen van de subsidieaanvraag hebben de regio's aangegeven welke percentages van het aangevraagde bedrag ze van plan waren voor de verschillende doeleinden in te zetten. De spreiding in deze percentages per doeleinde is weergegeven in tabel 3.2. In de quickscan werden de penvoerders, projectleiders en deelnemende schoolbesturen gevraagd aan te geven voor welke van deze doeleinden hun organisatie de subsidie had aangevraagd. Deze aantallen zijn in figuur 3.1 weergegeven.

Het valt op dat gemiddeld genomen over alle regio's ongeveer de helft (49%) van het aangevraagde subsidiebedrag bestemd is voor het inzetten van leraren, onderwijsassistenten en instructeurs. Op de tweede en derde plaats staan het inhuren van ondersteuning en begeleiding ter ontzorging van leraren en ander personeel (15%) en het inhuren van personen die toezicht houden in de klas, bijvoorbeeld bij digitaal onderwijs door een leraar (11%). Het inzetten van leraren, onderwijsassistenten en instructeurs is het enige doeleinde waarvoor alle regio's subsidiegelden hebben bestemd. Voor enkele regio's is dit doeleinde nagenoeg het enige waaraan zij subsidiegelden willen besteden (één regio zegt 90% van de middelen hieraan uit te willen geven, en één ander regio maar liefst 95%).

Tabel 3.2 Door regio's voorgenomen verdeling van subsidiegelden over verschillende doeleinden, op basis van het analysebestand (in procenten)

	Po Gem	Vo Gem	Totaal* Gem
Het inzetten van leraren, onderwijsassistenten en instructeurs	55	40	50
Het inhuren van ondersteuning en begeleiding ter ontzorging van leraren en ander personeel	15	15	15
Het inhuren van personen die toezicht houden in de klas, bijvoorbeeld bij digitaal onderwijs door een leraar	8	16	11
Het inzetten van studenten	7	11	9
Het laten geven van gastlessen	5	3	4
De ondersteuning op logistiek en toezicht op de naleving van coronamaatregelen	5	8	6
Het werven, selecteren en organiseren van extra tijdelijke personele inzet	5	6	6

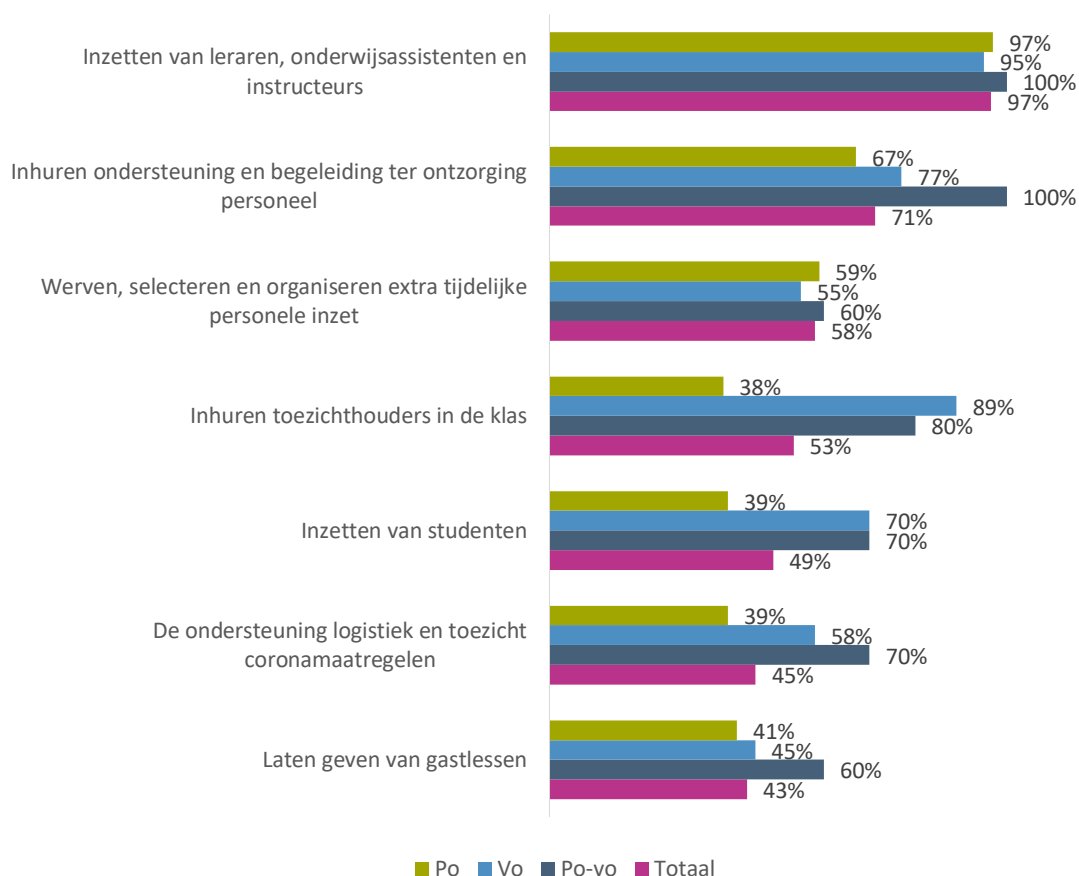
*Totale n: 85 regio's | po n=52 (inclusief po/vo-regio's) vo n=33

De schoolbesturen hebben beknopt beschreven hoe en voor welke doeleinden ze de subsidie willen inzetten. Uit de beschrijvingen maken we op dat de middelen hoofdzakelijk worden gebruikt ter ondersteuning en continuering van het *primaire proces*, het *personeel*, de *naleving van de coronamaatregelen* en voor het tegengaan van oplopende *onderwijsachterstanden*. Vrijwel alle schoolbesturen geven aan het geld in te willen zetten voor de vervanging van personeel dat in quarantaine zit. Schoolbesturen in het po hebben daarnaast extra personeel nodig voor kinderen die begeleid moeten worden in de noodopvang. Daarnaast wordt er extra ingezet op het wegwerken en terugdringen van achterstanden. Zo zien we regelmatig in de beschrijvingen terugkomen dat op scholen extra lessen worden aangeboden en de groepsgroottes worden aangepast. Sommige (vo-)schoolbesturen willen hun leerlingen extra huiswerkbegeleiding en examentraining bieden. Om dit te organiseren is extra personeelsinzet nodig in de vorm van docenten, studenten (stagiaires), onderwijsassistenten en coaches. Schoolbesturen willen daarnaast een deel van de subsidie besteden aan professionals die leraren ondersteunen in het organiseren en vormgeven van het digitaal onderwijs. Ook worden er surveillanten ingehuurd die toezicht houden bij digitaal onderwijs. Sommige schoolbesturen willen meer interne begeleiding inzetten om de toegenomen sociaal emotionele problematiek (als gevolg van de lockdown) op te vangen. Verder wordt aangegeven dat door praktische aanpassingen in het gebouw en de aangescherpte hygiëneregels er extra personeel zal worden ingehuurd ter ondersteuning van de activiteiten die ondersteuners verrichten (zoals conciërges en schoonmakers).

In de quickscan is aan de penvoerders, projectleiders en deelnemende schoolbesturen gevraagd voor welke onderdelen ze subsidie hebben aangevraagd. Figuur 3.1 geeft een overzicht van de mate waarin respondenten zeggen het aangevraagde bedrag in te (willen) zetten voor de betreffende doeleinden opgesplitst naar onderwijssector. De resultaten uit de quickscan corresponderen met de verdelingen over

de subsidiedoelinden die in het aanvraagbestand zijn terug te vinden. Vrijwel alle respondenten geven aan de subsidie in te willen zetten voor het inhuren van leraren, onderwijsassistenten en instructeurs. Daarnaast wil een relatief groot deel de subsidie gebruiken voor het inhuren van ondersteuning en begeleiding ter ontzorging van personeel. Verder valt op dat in het vo relatief vaker dan in het po subsidie is aangevraagd voor de inzet van studenten, het inhuren van toezichthouders in de klas en de ondersteuning op logistiek en toezicht op de naleving van coronamaatregelen. De verschillen tussen sectoren voor wat betreft de laatste twee genoemde onderdelen zijn significant.

Figuur 3.1 Doelinden aangevraagde subsidiegelden opgesplitst naar onderwijssector

*Totaal n=264 | po n=181, vo n=73, po/vo n=10

3.2 Werken aan de aanvraag

Aan de penvoerders, projectleider en deelnemende besturen zijn enkele vragen voorgelegd over het (samen) werken aan de aanvraag. Hieronder zetten we hun ervaringen verder uiteen.

Praktische organisatie

Bij de respondenten is nagegaan hoeveel tijd ze hebben geïnvesteerd in het opstellen van de aanvraag. In de officiële bekendmaking van de regeling (Staatscourant 2020, 66701) is er een paragraaf opgenomen over de regeldruk van de aanvraag. Het uitgangspunt van de aanvraag was dat het proces zo min mogelijk administratieve lasten creëert. DUS-I heeft een digitaal formulier beschikbaar gesteld waarmee de aanvraag kon worden ingediend. Daarnaast is een regiotool beschikbaar gesteld waarmee de aanvragers konden nagaan of ze voldeden aan de kwantitatieve eisen die de regeling stelt aan de omvang van de regio (personeelsomvang besturen, leerlingaantallen e.d.). In de regeling is een schema opgenomen waarin een urenverdeling is gemaakt voor de tijdsinvestering in de verschillende onderdelen van de aanvraag (tabel 3.3).

Tabel 3.3 Tijdsinvestering aanvraagproces EHK-regeling zoals opgenomen in de officiële bekendmaking van de regeling (Stct. 2020, 66701)

	Po	Vo
Aanvraagformulier*	60 uur per penvoerder voor de regio	60 uur per penvoerder voor de regio
Afstemming aanvraag**	20 uur per deelnemende school	40 uur per deelnemende school
Administratie en interne afstemming	10 uur per deelnemende school	40 uur per deelnemende school

*Inclusief: Kennismaken van de regeling, afstemming met de regio, afstemming extern, opstellen aanvraag en invullen format

**Deelnemende scholen: kennismaken van de regeling, afstemming met de regio, afstemming intern en aanleveren gegevens aan penvoerder

In de quickscan is aan de penvoerders, projectleiders en de deelnemende besturen gevraagd een globale inschatting te geven van de tijdsinvestering van het aanvraagproces. De penvoerders en projectleiders geven aan dat ze (als penvoerder/projectleider) gemiddeld 48 uur hebben gestoken in het werken aan de aanvraag. Dit gemiddelde lijkt lager te liggen voor penvoerders uit het po (43 uur) ten opzichte van penvoerders uit het vo (62 uur) en (opvallend) voor penvoerders van nieuwgevormde regio's (35 uur) ten opzichte van bestaande/uitgebreide regio's (54 uur). Verder valt op dat de spreiding van de opgegeven uren relatief groot is (standaarddeviatie van 52 uur), waarbij de spreiding binnen het vo groter is ten opzichte van de andere sectoren. Het minimum en maximum aantal uur dat door de penvoerders en projectleiders is besteed aan de aanvraag ligt tussen de 1 en 200 uur. Een vijfde van de penvoerders en projectleiders die hebben gereageerd zegt honderd uur of meer te hebben besteed aan de aanvraag. Wanneer we deze groep nader bestuderen zien we *niet* dat ze relatief meer scholen of besturen hebben opgenomen in hun regio dan penvoerders en projectleiders die een lagere tijdsinvestering opgeven. De quickscan geeft onvoldoende inzicht in de achterliggende redenen van een hoge tijdsinvestering in het aanvraagproces en zou in het vervolg van de monitoring nog moeten worden onderzocht.

We hebben dezelfde vraag voorgelegd aan de deelnemende schoolbesturen. De schoolbesturen hebben gemiddeld genomen minder uren geïnvesteerd in de aanvraag (gem. 14 uur⁷) dan penvoerders en projectleiders. Dit is niet geheel onlogisch: ze hadden immers minder taken in het aanvraagproces dan penvoerders en projectleiders. De po-schoolbesturen zeggen gemiddeld 12 uur te hebben geïnvesteerd in de aanvraag en de vo-schoolbesturen gemiddeld 21 uur. De verschillen zijn niet significant. Dit geldt ook voor de verschillen tussen schoolbesturen die deelnemen in een nieuwgevormde regio (gem. 23 uur) en schoolbesturen die deelnemen in een bestaande/uitgebreide regio (gem. 15 uur).

Tabel 3.4 Globale inschatting tijdsinvestering aanvraagproces penvoerders en schoolbesturen in uren

	1.Po	2.Vo	3.Po/vo	Totaal
Penvoerder/projectleiders				
Gemiddeld tijdsinvestering aanvraag (uren)	43	62	31	48
Minimum aantal uur	1	10	12	1
Maximum aantal uur	200	200	40	200
Standaarddeviatie	49	63	12	52
Deelnemende schoolbesturen				
Gemiddeld tijdsinvestering aanvraag (uren)	12	21	5	14
Minimum aantal uur	1	2	3	1
Maximum aantal uur	75	80	8	80
Standaarddeviatie	13	23	3	17

*Penvoerder/projectleiders n=56 | Deelnemende besturen n=125

De geïnterviewde regioadviseurs wezen erop dat zij regelmatig hoorden dat er te weinig tijd was voor het regelen van de samenwerking en het indienen van de aanvraag en dat de aanvraagperiode rond de kerstvakantie onhandig was.

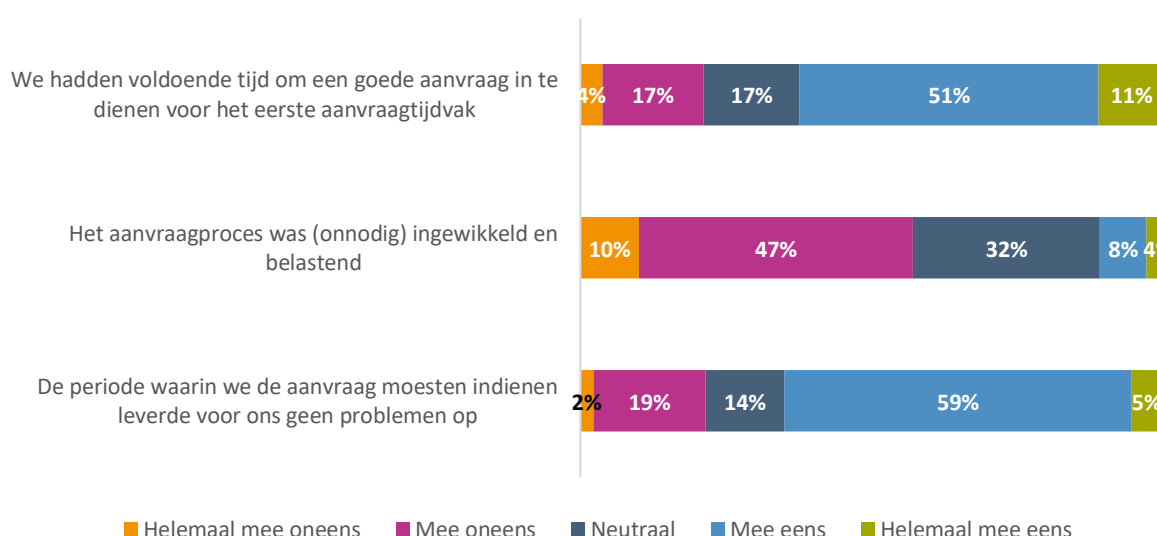
Ongeveer twee derde van de respondenten (62%) zegt dat ze voldoende tijd hadden om een aanvraag in te dienen, ongeveer een vijfde (21%) vond de beschikbare tijd onvoldoende. Dit laatste lijkt sterker te

⁷ Twee besturen hebben meer dan 100 uur opgegeven. Deze besturen zijn beschouwd als outliers en uit de gegevens over tijdsinvestering gefilterd.

gelden voor respondenten uit het po (24%) en uit nieuwgevormde regio's (26%) ten opzichte van respondenten uit het vo (18%) en uit bestaande/uitgebreide regio's (20%). De verschillen zijn echter niet significant. We vinden een vergelijkbaar beeld voor de mate waarin de aanvraagperiode problemen opleverde voor de indieners. Voor ongeveer twee derde van de respondenten (64%) leverde de periode van de aanvraag géén problemen op, voor ongeveer een vijfde van de respondenten (21%) wel.

Daarnaast is meer dan de helft van de respondenten (57%) het (helemaal) oneens met de stelling dat het aanvraagproces onnodig ingewikkeld en belastend was. Ongeveer een tiende (12%) vond de aanvraagprocedure *wel* onnodig belastend en ingewikkeld. Er zijn geen (significante) verschillen in de mate waarin het proces als belastend en ingewikkeld is ervaren naar gelang de onderwijssectoren en het type regio waarin de respondenten hebben deelgenomen aan de regeling.

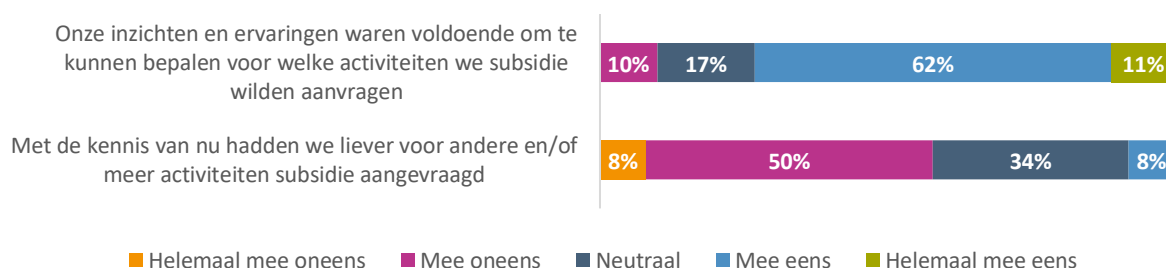
Figuur 3.2 Stellingen over praktische organisatie in het aanvraagproces (n=266)

Inhoudelijke organisatie

De meerderheid van de respondenten (73%) zegt dat ze voldoende inzichten en ervaringen hadden om te kunnen bepalen voor welke doeleinden ze subsidie wilden aanvragen. Slechts een tiende geeft aan dat dit inzicht ontbrak. Een klein aandeel (8%) had (met de kennis van nu) de subsidie liever verdeeld over andere subsidiedoeleinden. Er zijn geen significante verschillen tussen onderwijssectoren en tussen respondenten die in nieuwgevormde of bestaande/uitgebreide regio's hebben deelgenomen.

Figuur 3.3 Stellingen over inhoudelijke organisatie in het aanvraagproces (n=266)

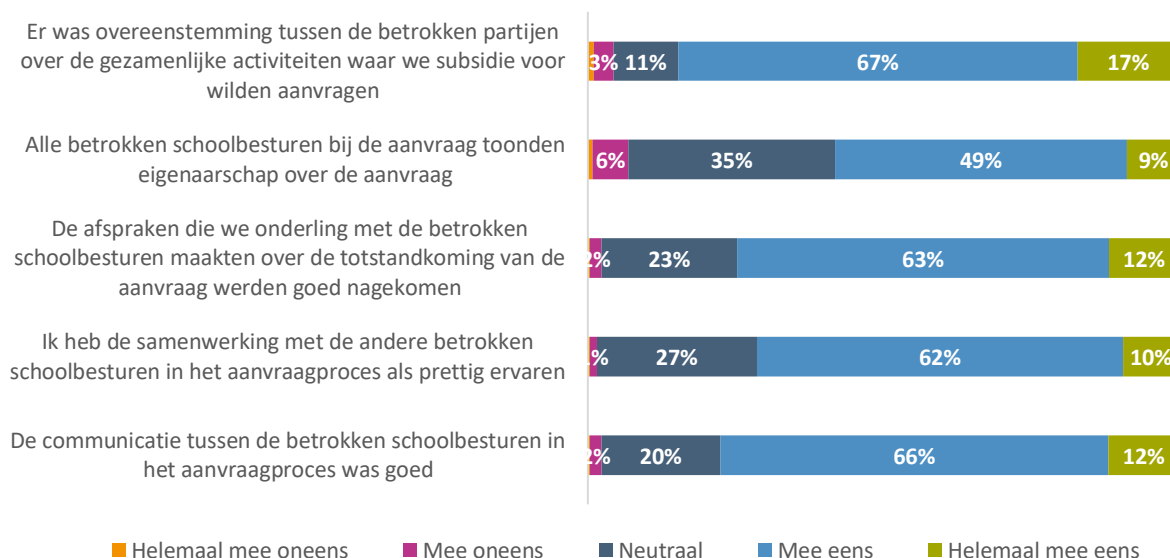
Samenwerking

Schoolbesturen

Schoolbesturen hebben onderling moeten afstemmen over het indienen en invullen van de aanvraag voor de EHK-regeling. We hebben aan penvoerders, projectleiders en deelnemende besturen enkele

stellingen voorgelegd die specifiek gaan over de onderlinge samenwerking (figuur 3.4). Over het algemeen zijn de respondenten tevreden over de onderlinge samenwerking. Men is het meest tevreden over de overeenstemming tussen de betrokken besturen over de gezamenlijke activiteiten waar men subsidie voor wilde aanvragen (84%). Daarnaast vindt ongeveer drie kwart van de respondenten dat onderlinge afspraken goed zijn nagekomen (75%) en dat de communicatie tussen de besturen goed is verlopen (78%). Een vergelijkbaar aandeel van de respondenten zegt dat ze de samenwerking met de andere betrokken besturen over het algemeen als prettig heeft ervaren (72%). Men lijkt iets minder tevreden over de mate waarin eigenaarschap is getoond door de betrokken besturen over het aanvraagproces (58%) ten opzichte van de andere uitgevraagde aspecten. Verder valt op dat penvoerders en projectleiders positiever zijn dan deelnemende schoolbesturen over de onderlinge samenwerking. Zo vinden ze significant vaker dat de communicatie tussen de betrokkenen goed was, het nakomen van afspraken goed ging en ervaarden ze significant vaker de samenwerking met de andere schoolbesturen als prettig.

Figuur 3.4 Stellingen over samenwerking tussen schoolbesturen in het aanvraagproces

Er zijn geen beduidende verschillen tussen onderwijssectoren. Wel lijken respondenten die deelnemen in nieuwgevormde regio's af te wijken in hun oordeel over de onderlinge samenwerking ten opzichte van de respondenten die deelnamen in bestaande/uitgebreide regio's. Respondenten uit de nieuwgevormde regio's zijn positiever over het vinden van overeenstemming voor wat betreft de gezamenlijke activiteiten waar men subsidie voor wilde vragen, het nakomen van afspraken en de communicatie (tabel 3.5).

Tabel 3.5 Oordeel over samenwerking tussen schoolbesturen opgesplitst naar type regio

	Nieuwgevormde regio		Bestaande/uitgebreide regio	
	(helemaal) mee eens		(helemaal) mee eens	
	N	%	N	%
Er was overeenstemming over gezamenlijke subsidieactiviteiten	48	86	129	83
Afspraken werden nagekomen	54	86	141	71
De onderlinge communicatie was goed	55	87	146	73

Externen

Tabel 3.6 geeft een overzicht van de externen partijen waarmee wordt samengewerkt. Ongeveer de helft (49%) van de besturen werkt samen met externe partijen om hun subsidieactiviteiten uit te voeren. Iets meer dan de helft van de respondenten afkomstig uit het po (56%) en ongeveer twee vijfde van de respondenten uit het vo (39%) zeggen samen te werken met externe partijen. In het po wordt gemiddeld met 1 tot 2 externe partijen samengewerkt in het vo met 2 tot 3 partijen. De externe partners waar

het vaakst mee wordt samengewerkt zijn individuele professionals (64%), gevolgd door bedrijven, detachingsbureaus, bemiddelingsbureaus en dergelijke (49%). In het vo wordt beduidend vaker gewerkt met de laatstgenoemde groep dan in het po. Onder de categorie anders zijn diverse partijen genoemd. Zo zeggen vijf respondenten samen te werken met kinderdagverblijven. Drie respondenten noemen specifiek schoonmaakbedrijven als externe samenwerkingspartners. Eén respondent zegt samen te werken met de gemeente en één respondent noemt de UWV als specifieke partij waarmee wordt samengewerkt in het kader van de subsidieregeling.

Tabel 3.6 Type externe samenwerkingspartijen naar onderwijssector

	1.Po		2.Vo		3.Po/vo		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Individuele professionals/zzp'ers	44	60	28	70	3	75	75	64
Bedrijven, detachingsbureaus, bemiddelingsbureaus etc.	28	38	27	68	3	75	58	49
Lerarenopleidingen	21	28	13	33	2	50	36	31
Private opleidingsaanbieders	14	19	16	40	2	50	32	27
Andere (Extra Hulp voor de Klas-)regio's	7	10	3	8			10	9
Scholen of schoolbesturen die niet zijn opgenomen in onze regio	4	5	3	8			7	6
Mbo-instellingen	5	7	2	5			7	6
Anders	17	23	4	4			21	18

Vervolgens is aan de respondenten gevraagd wat de aard van de samenwerking is met de externe samenwerkingspartijen. Uit tabel 3.7 is op te maken dat er met name wordt samengewerkt in het leveren van personeel (door de externe partijen). Dit wordt het vaakst bewerkstelligd door de inzet van individuele professionals of geregeld via bedrijven, detachingsbureaus en andere bemiddelingsbureaus. Lerarenopleidingen worden met name ingezet voor hulp bij de werving. Personeel (wederzijds) uitwisselen komt vrijwel niet voor.

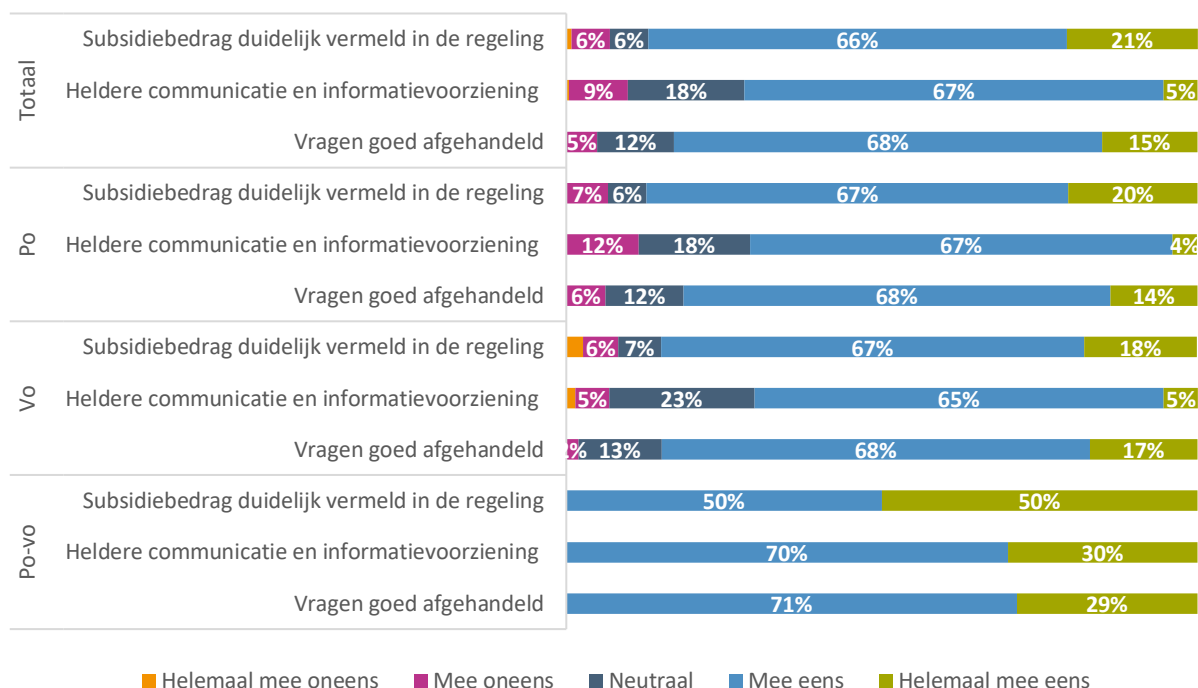
Tabel 3.7 De aard van de samenwerking met de externe partijen

	a). Personeel leveren		b). Personeel uitwisselen		c). Hulp bij werving		d). Anders	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Individuele professionals/zzp'ers	65	87	4	5	11	15	12	16
Bedrijven, detachingsbureaus, bemiddelingsbureaus etc.	50	86	3	5	27	47	6	10
Lerarenopleidingen	25	69	2	6	18	50	11	31
Private opleidingsaanbieders	13	41		0	3	9	8	25
Andere (Extra Hulp voor de Klas-)regio's	2	20	2	20	1	10	2	20
Scholen of schoolbesturen die niet zijn opgenomen in onze regio	1	14		0		0	3	43
Mbo-instellingen	3	43		0	3	43	4	57
Anders	7	33	1	5	2	10	3	14
Totaal	166		12		65		49	

Informatievoorziening en ondersteuning

De respondenten zijn over het algemeen tevreden over de informatievoorziening over de regeling (door de subsidieverstrekkers). Meer dan vier vijfde (87%) van de respondenten vond dat het maximaal aan te vragen subsidiebedrag duidelijk stond vermeld in de regeling. Ongeveer drie kwart (72%) beoordeelde de communicatie en informatievoorziening over de regeling door OCW en DUS-I als helder. Daarnaast vond de meerderheid van de respondenten (83%) dat hun vragen met betrekking tot het aanvraagproces goed werden afgehandeld door de subsidieverstrekkers. Er zijn geen significante verschillen in het algemene oordeel over de informatievoorziening naar onderwijssector en tussen respondenten die al dan niet hebben deelgenomen in een nieuwgevormde of bestaande/uitgebreide regio. Wel zien we dat penvoerders en projectleiders significant vaker zeggen dat het maximaal aan te vragen subsidiebedrag duidelijk stond vermeld in de regeling en vinden dat hun vragen goed zijn afgehandeld door OCW en DUS-I ten opzichte van de deelnemende besturen. Ook de ervaringen van respondenten die niet eerder hebben deelgenomen in een bestaande regio en respondenten die al wel eerder deelnamen in een bestaande regio, zijn vergelijkbaar.

Figuur 3.5 Stellingen over informatievoorzieningen en ondersteuning door OCW en DUS-I

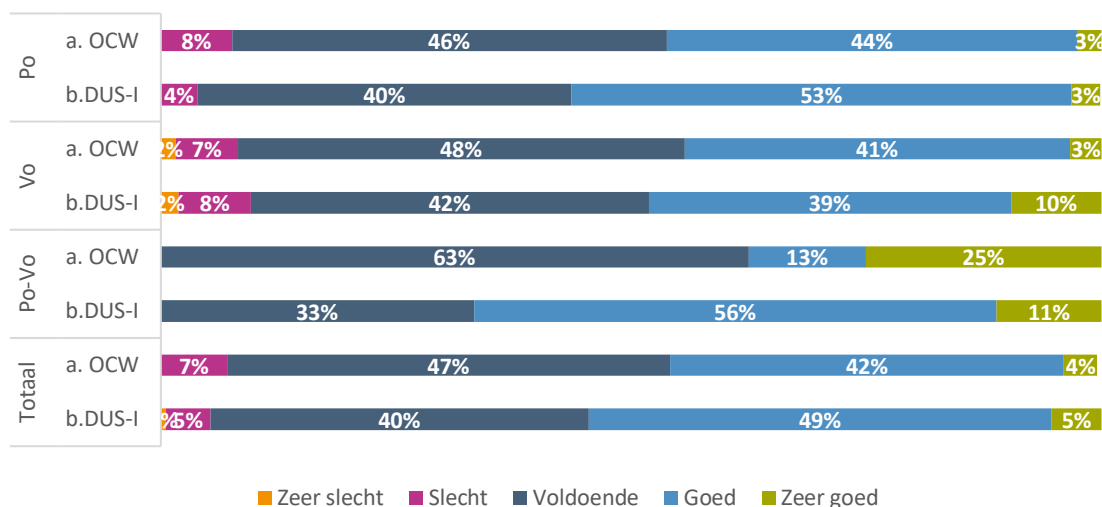

Informatievoorziening vooraf en tijdens het aanvraagproces

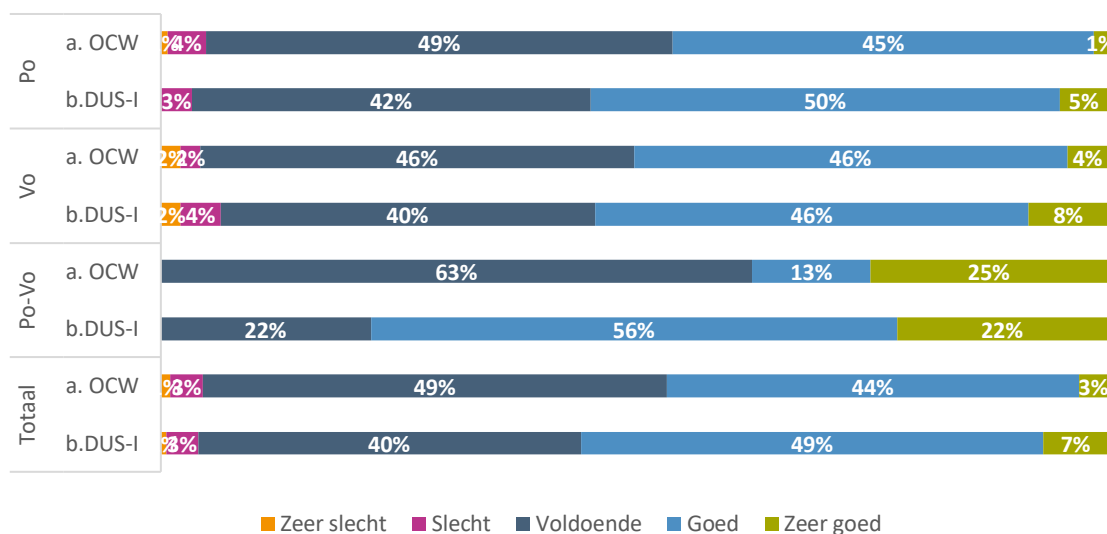
Verder is nagegaan in hoeverre de respondenten tevreden waren over de informatievoorziening en ondersteuning vooraf én tijdens het aanvraagproces van de regeling.

De meerderheid van de respondenten vond de informatievoorziening door OCW *vooraf* aan het aanvraagproces voldoende (47%) tot goed (42%). Het oordeel over DUS-I is vergelijkbaar: 40% van de respondenten vond de informatievoorziening vooraf voldoende, 49% vond het goed. De meerderheid van de respondenten uit het po beoordeelt de informatievoorziening van APPO vooraf aan het aanvraagproces met een voldoende (68%). Respondenten uit het vo vinden dat de informatievoorziening door Voion voldoende (42%) tot goed (46%) was. Het oordeel over de informatievoorziening door de verschillende partijen *tijdens* het aanvraagproces wijkt niet beduidend af van het oordeel over de informatievoorziening vooraf aan het aanvraagproces (figuur 3.6a en 3.6b). Verder zijn er geen significante verschillen in het oordeel over de informatievoorziening vooraf en tijdens het proces tussen de onderwijssectoren en tussen respondenten uit nieuwgevormde en bestaande/uitgebreide regio's.

Figuur 3.6a Oordeel over informatievoorziening vooraf aan het aanvraagproces

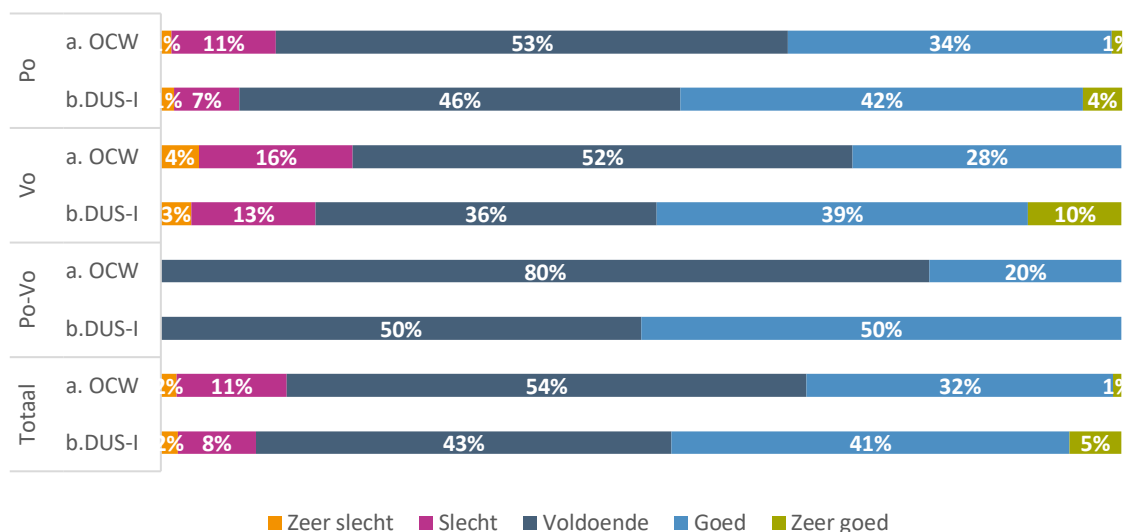
Figuur 3.6b Oordeel over informatievoorziening tijdens het aanvraagproces

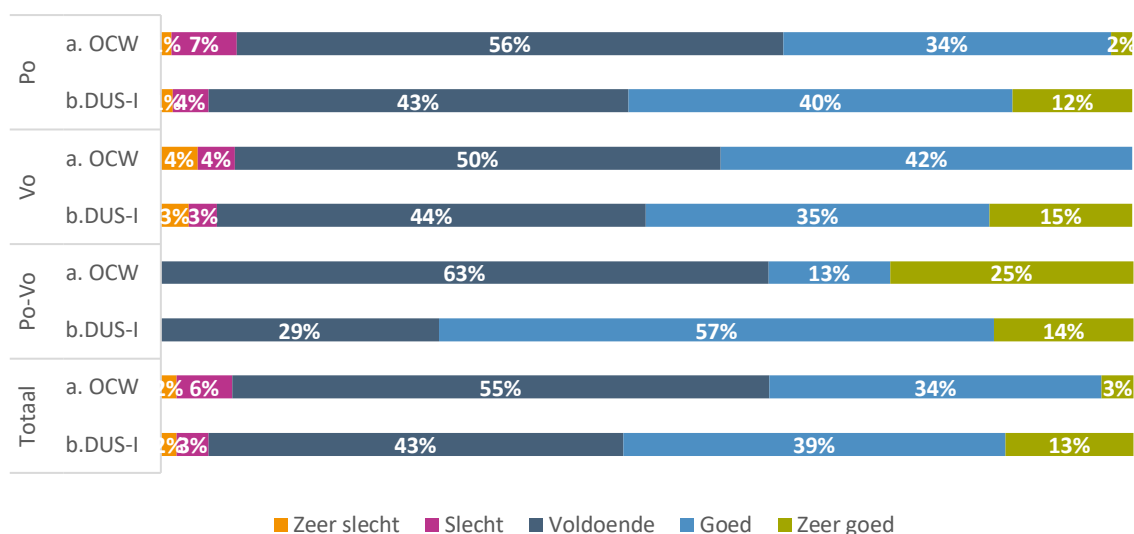
Ondersteuning vooraf en tijdens het aanvraagproces

De penvoerders, projectleiders en deelnemende besturen zijn ook positief over de ondersteuning die is gegeven vooraf én tijdens het aanvraagproces (figuur 3.7a en 3.7b). Over het algemeen geldt dat ongeveer vier vijfde van de respondenten de ondersteuning vooraf en tijdens het proces door de verschillende partijen voldoende tot goed vindt. Het valt op dat de respondenten de ondersteuning minder vaak met een 'goed' beoordelen ten opzichte van de informatievoorziening. Wederom zien we geen significante verschillen tussen respondenten uit verschillende onderwijssectoren en verschillende type regio's waarin is deelgenomen.

Figuur 3.7a Oordeel over ondersteuning vooraf aan het aanvraagproces

Figuur 3.7b Oordeel over ondersteuning tijdens het aanvraagproces

3.3 Successen en knelpunten aanvraagproces

In de quickscan is verder nagegaan of er specifieke successen en knelpunten zijn opgetreden tijdens het aanvraagproces. Aan de respondenten is gevraagd maximaal vijf successen en knelpunten aan te vinken uit een gelijke lijst met onderwerpen. Tabel 3.8a en 3.8b geven een overzicht van de mate waarin specifieke successen en knelpunten zijn ervaren.

Successen

Ongeveer de helft van de respondenten is positief over de regie in het aanvraagproces (52%), het benoemen van de penvoerder (52%) en de informatievoorziening over de regeling (49%). Respondenten uit het vo zeggen vaker dan respondenten uit po dat het contact en de communicatie tussen de betrokken partijen (resp. 48% vs. 39%) en de betrokkenheid van de partijen goed is verlopen (resp. 45% vs. 25%). Het verschil in de ervaren betrokkenheid van de partijen tussen de onderwijssectoren is significant.

Tabel 3.8a Bij welke onderstaande onderwerpen was de ervaring positief tijdens de aanvraagperiode?

	Totaal		1.Po		2.Vo		3.Po/vo	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Regie in het aanvraagproces	133	52	88	51	42	59	3	30
Benoemen penvoerder	132	52	88	51	39	55	5	50
Informatievoorziening over de regeling	124	49	84	49	33	47	7	70
Contact en communicatie tussen betrokken partijen	104	41	67	39	34	48	3	30
Afstemming en flexibiliteit tussen deelnemers	74	29	48	28	23	32	3	30
Betrokkenheid van de partijen	73	29	41	24	32	45	0	0
Organiseren en opzetten van (nieuwe) samenwerking	72	28	48	28	21	30	3	30
Benoemen projectleider	52	21	34	20	15	21	3	30
Tijd en beschikbare middelen	36	14	27	16	7	10	2	20
Expertise betrokken partijen	17	7	14	8	2	3	1	10
Geen successen	10	4	7	4	3	4	0	0
Anders	9	4	8	2	1	0	0	0

Totaal n=256 | Po n=175, vo n=71, po/vo n=10

Knelpunten

Voor een groot deel van de respondenten verliep het aanvraagproces zonder knelpunten (42%). Dit wordt in ongeveer gelijke mate aangegeven in de verschillende onderwijssectoren. Gemiddeld hebben de penvoerders, projectleiders en deelnemende besturen te maken met 1 tot 2 knelpunten. Dit verschilt niet naar sector, type regio waarin wordt deelgenomen en of het bestuur al dan niet eerder heeft deelgenomen in een bestaande regio. De penvoerders, projectleider en deelnemende besturen liepen het vaakst tegen problemen aan met betrekking tot de beschikbare tijd en middelen (38%), gevolgd door 'andere knelpunten' (31%) en het organiseren en opzetten van (nieuwe) samenwerkingen (29%). Er zijn geen significante verschillen tussen de onderwijssoorten.

Tabel 3.8b Bij welke onderstaande onderwerpen bent u tegen problemen aangelopen tijdens de aanvraagperiode?

	Totaal		1.Po		2.Vo		3.Po/vo	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Geen knelpunten	111	42	74	41	34	46	3	30
Tijd en beschikbare middelen	59	38	41	38	16	40	2	29
Organiseren en opzetten van (nieuwe) samenwerking	45	29	31	29	12	30	2	29
Informatievoorziening over de regeling	44	28	31	29	12	30	1	14
Contact en communicatie tussen betrokken partijen	29	19	20	19	8	20	1	14
Regie in het aanvraagproces	25	16	17	16	6	15	2	29
Afstemming en flexibiliteit tussen deelnemers	20	13	13	12	6	15	1	14
Betrokkenheid van de partijen	16	10	11	10	5	13	0	0
Benoemen penvoerder	15	10	12	11	3	8	0	0
Benoemen projectleider	7	5	5	5	2	5	0	0
Expertise betrokken partijen	6	4	3	3	3	8	0	0
Anders	48	31	30	28	15	38	3	43

Totaal n=155 | po n=108, vo n=40, po/vo n=7

Onder de 'andere knelpunten' noemen de respondenten het vaakst knelpunten die optreden bij de regiovorming. Zo wordt genoemd dat het onwenselijk was dat de vestigingen verdeeld moesten worden over meerdere regio's. Daarnaast lijkt er veel onduidelijkheid te zijn geweest over de regio's waarin men kon deelnemen voor de regeling (24 keer genoemd). Dit leidde soms tot fouten (verkeerde indeling) waardoor het proces onnodig ingewikkeld en lang werd. Twee besturen noemen specifiek dat de regio-tool waarmee kon worden bepaald in welke regio'(s) kon worden deelgenomen foutieve informatie gaf. Vier respondenten zeggen dat het moeilijk was om schoolbesturen te benaderen en activeren om deel te nemen in hun (nieuwgevormde) regio (veel aangetrokken).

De respondenten die aangeven problemen te hebben ervaren met de regiovorming zeggen vaak ook dat ze de meerwaarde van het aanvragen via een regio niet inzien (ze hadden liever rechtstreeks via de lumpsum of op bestuurlijk niveau de subsidie ontvangen). Daarnaast wordt een aantal keer (9) genoemd dat er knelpunten zijn opgetreden in de onderlinge administratieve afhandeling (het ondertekenen van

de aanvraag door de deelnemende besturen). Sommige besturen hadden problemen in het vinden van personeel dat met de aanvraag aan de slag kon. Een respondent noemt dat er weinig tijd en mogelijkheden waren (o.a. door de beperkingen van de coronacrisis) om bij elkaar te komen en de aanvraag (efficiënt) af te stemmen.

Ook in het gesprek met de regioadviseurs van APPO en Voion werden knelpunten benoemd. De regioadviseurs meldden dat het in het contact met besturen in eerste instantie ging over de vraag: waarom OCW voor deze methodiek had gekozen en niet voor bijvoorbeeld een methodiek als bij de werkdruk-middelen, waarbij besturen rechtstreeks aanvragen. Zij wezen verder ook op belemmerende factoren zoals:

- de eis dat de gemeenten aangrenzend moesten zijn, wat het moeilijk maakte om aan te sluiten bij een RAP-regio die net wat verder weg ligt;
- de soms ingewikkelde berekening van aantal leerlingen, omdat leerlingen soms onder in andere gemeentegroepen vielen.

Verder gaven ze ook aan dat er in het veld nog veel onduidelijkheden leefden over de verantwoording zowel bij de penvoerende besturen als bij de aangesloten besturen.

Samenvattend

De ervaringen van penvoerders, projectleiders en deelnemende schoolbesturen tijdens het aanvraagproces zijn hieronder nogmaals kernachtig samengevat.

Praktische organisatie

- Penvoerders en projectleiders hebben gemiddeld 48 uur besteed aan het aanvraagproces. Penvoerders/projectleiders van vo-regio's lijken gemiddeld genomen meer tijd te hebben geïnvesteerd in de aanvraag dan penvoerders/projectleiders uit het po (resp. gem. 62 vs. 43 uur).
- Deelnemende schoolbesturen hebben gemiddeld veertien uur besteed aan de aanvraag. Wederom lijken vo besturen meer uur te hebben geïnvesteerd in het aanvraagproces (gem. 21 uur) dan po-besturen (gem. 12 uur).
- Ongeveer twee derde van de respondenten (62%) zegt dat ze voldoende tijd hadden om een aanvraag in te dienen, ongeveer een vijfde (21%) vond de beschikbare tijd onvoldoende.
- Ruim twee derde van de respondenten (64%) leverde de periode van de aanvraag géén problemen op, voor ongeveer een vijfde van de respondenten (21%) wel.
- Slechts een klein deel van de respondenten (12%) vond het aanvraagproces (onnodig) ingewikkeld en belastend. Dit verschilt niet naar gelang de onderwijssectoren en het type regio waarin de respondenten hebben deelgenomen aan de regeling.

Inhoudelijke organisatie

- De meerderheid van de respondenten (73%) zegt dat ze voldoende inzichten en ervaringen hadden om te kunnen bepalen voor welke doeleinden ze subsidie wilden aanvragen.
- Een klein aandeel (8%) had (met de kennis van nu) de subsidie liever verdeeld over andere subsidie-doeleinden.

Samenwerking schoolbesturen

- Over het algemeen zijn de respondenten tevreden over de onderlinge samenwerking tussen de betrokkenen in het aanvraagproces. Men is het meest tevreden over de overeenstemming over de gezamenlijke activiteiten waar men subsidie voor wilde aanvragen (84%) en het minst over de mate waarin eigenaarschap is getoond door de betrokken besturen over het aanvraagproces (58%).
- Penvoerders en projectleiders en respondenten uit nieuwgevormde regio's zijn significant positiever over bepaalde aspecten van de samenwerking (o.a. communicatie, afstemming gezamenlijke activiteiten en het nakomen van afspraken).

Samenwerking externen

- Iets meer dan de helft van de respondenten afkomstig uit het po (56%) en ongeveer twee vijfde van de respondenten uit het vo (39%) zeggen samen te werken met externe partijen.
- In het po wordt gemiddeld met 1 tot 2 externe partijen samengewerkt in het vo met 2 tot 3 partijen.
- De externe partners waar het vaakst mee wordt samengewerkt zijn individuele professionals (64%), gevolgd door bedrijven, detachingsbureaus, bemiddelingsbureaus e.d. (49%). In het vo wordt significant vaker gewerkt met de laatstgenoemde groep dan in het po.

- Er met name wordt samengewerkt in het leveren van personeel (door de externe partijen). Dit wordt het vaakst bewerkstelligt door de inzet van individuele professionals of geregeld via bedrijven, detachingsbureaus en andere bemiddelingsbureaus.

Informatievoorziening en ondersteuning

- Over het algemeen geldt dat ongeveer vier vijfde van de respondenten de informatievoorziening en ondersteuning *vooraf* en *tijdens* het proces door de verschillende partijen (OCW, DUS-I, APPO en Voion) voldoende tot goed vindt.
- De ondersteuning wordt minder vaak met een ‘goed’ beoordeeld ten opzichte van de informatievoorziening.
- Er zijn geen significante verschillen in het oordeel over de informatievoorziening en ondersteuning tussen respondenten uit verschillende onderwijssectoren en verschillende type regio’s waarin is deelgenomen.

Successen

- Ongeveer de helft van de respondenten is positief over de regio in het aanvraagproces (52%), het benoemen van de penvoerder (52%) en de informatievoorziening over de regeling (49%).
- Respondenten uit het vo zeggen vaker dan respondenten uit po dat het contact en de communicatie tussen de betrokken partijen (resp. 48% vs. 39%) en de betrokkenheid van de partijen goed is verlopen (resp. 45% vs. 25%).

Knelpunten

- Meer dan twee vijfde van de respondenten (42%) heeft geen knelpunten ervaren tijdens het aanvraagproces. Dit wordt in vrijwel gelijke mate aangegeven in de verschillende onderwijssectoren.
- Gemiddeld loopt men tegen 1 tot 2 knelpunten aan in het aanvraagproces. Dit betreffen het vaakst problemen met betrekking tot de beschikbare tijd en middelen (38%), gevolgd door ‘andere knelpunten’ (31%) en het organiseren en opzetten van (nieuwe) samenwerkingen (29%).
- Onder de ‘andere knelpunten’ noemen de respondenten het vaakst knelpunten die optreden bij de regiovorming (zoals de verdeling van verschillende vestigingen over meerdere regio’s, onduidelijkheid over de regio waar men zich bij kon aansluiten e.d.)

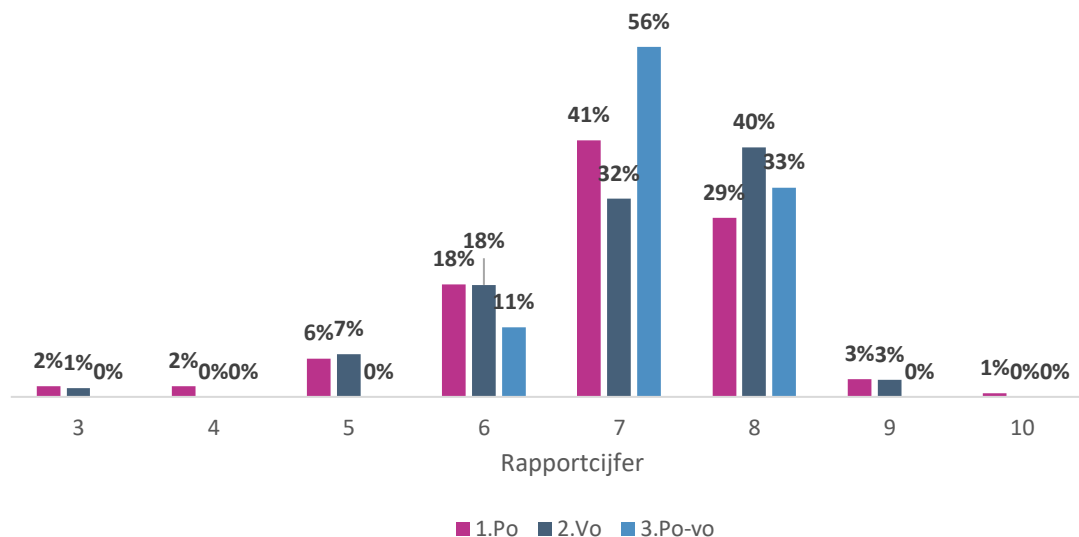
3.4 Eindoordeel

Tot slot hebben penvoerders, projectleiders en deelnemende schoolbesturen een algemeen oordeel gegeven over de regeling (uitgedrukt in een rapportcijfer tussen de 1 en 10). In de enquête is gevraagd een algemeen oordeel te vellen over de regeling in zijn totaliteit (inhoud, opzet, de deelnemerseisen, aanvraagproces, praktische organisatie e.d.)

De gemiddelde beoordeling voor de EHK-regeling is voldoende (afgerond een 7). Respondenten die de regeling positief beoordelen lichten toe dat de regeling duidelijk was, de informatievoorziening en ondersteuning voldoende en het proces en format niet te lang of ingewikkeld. Verder wordt toegelicht dat de subsidie tegemoet kwam en goed aansloot op de behoefte binnen de sector. Daarnaast wordt door een aantal respondenten waardering uitgesproken over de flexibiliteit en ruimte die werd gegeven voor de inzet van de middelen.

Verder zien we dat de beoordeling niet (significant) verschilt tussen de onderwijssectoren (gem. cijfer po=6.9, vo=7.1 en po/vo=7.2) en tussen respondenten die deelnemen in een nieuwgevormde regio (gem. 6.8) en al bestaande/uitgebreide regio (gem. 7). Ook de verschillen in de gemiddelde beoordeling tussen penvoerders en projectleiders (gem. 7.1) en de deelnemende besturen (gem. 6.9) zijn verwaarloosbaar klein. Opvallend is dat respondenten die niet eerder hebben deelgenomen aan een bestaande regio de regeling significant hoger beoordelen (gem. 7.2) dan respondenten die al wel deel uitmaakten van een bestaande regio (gem. 6.8). De gemiddelde verschillen zijn echter wel klein.

Figuur 3.8 Algemeen oordeel over EHK-regeling (inhoud, opzet, de deelnemerseisen, aanvraagproces, praktische organisatie e.d.) uitgedrukt in een rapportcijfer (tussen 1 en 10)

Hoewel de regeling over het algemeen met een voldoende wordt beoordeeld zijn er in de toelichtingen van de oordelen regelmatig opmerkingen gemaakt over de (onvrede) van het aanvraagproces via de regio's. Dit geldt voor zowel respondenten die de regeling met een onvoldoende als voldoende beoordelen. De respondenten zeggen dat het indienen per regio voor onnodige administratieve belasting heeft geleid. Omdat men bijvoorbeeld meerdere aanvragen moesten indienen voor verschillende regio's. Daarnaast zou de constructie niet hebben geleid tot daadwerkelijk (inhoudelijke) samenwerking. Onder meer omdat de periode waarin de middelen moesten worden ingezet te kort was om gezamenlijke activiteiten te organiseren. Daarnaast wordt ook met enige regelmaat opgemerkt dat de bekendmaking van het toegekende subsidiebedrag relatief laat kwam. Hierdoor konden scholen niet al (tijdig) extra hulp inzetten (vanwege onzekerheid over het toegekende budget). Een deel van de respondenten zegt dan ook dat het tijdpad van het beschikbaar stellen van middelen en de uitvoeringsperiode beter op elkaar afgestemd zou moeten worden.

Aanvraag tweede tijdvak

Inmiddels is de subsidieregeling verlengd met een tweede aanvraagtijdvak. In de enquête hebben we aan de respondenten gevraagd of ze van plan zijn weer een aanvraag in te dienen. De respondenten zeggen vrijwel unaniem dat ze dit van plan zijn (14%) of al een aanvraag hebben ingediend (81%). Een klein aandeel is dit niet van plan (1%) of weet dit nog niet (5%). Er zijn geen significante verschillen naar relevante achtergrondkenmerken (sector, type regio, nieuwe/bestaande deelname in regio).

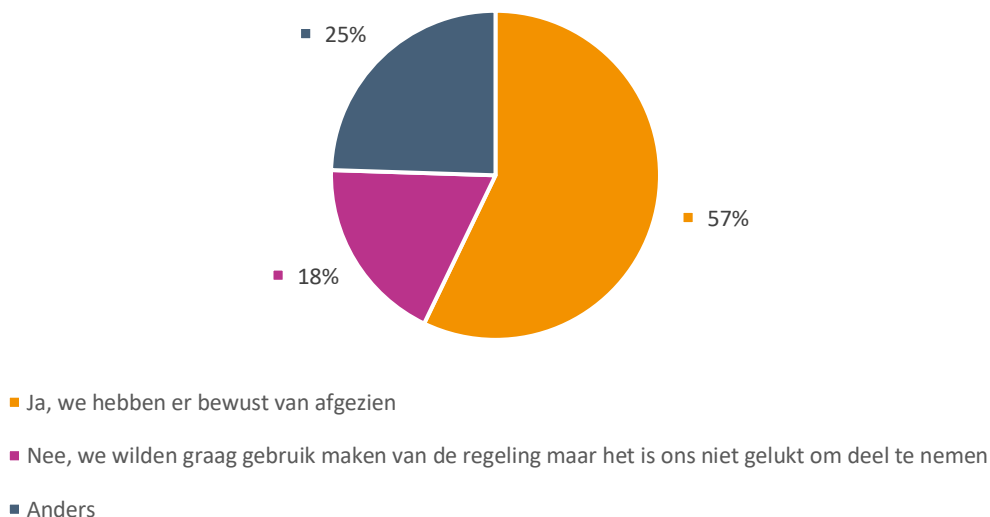
3.5 De niet-deelnemende schoolbesturen

Een relatief klein deel van de po- en vo-besturen (n=169, 14%) heeft geen aanvraag ingediend voor het eerste tijdvak van de EHK-regeling. We hebben deze besturen benaderd en gevraagd waarom ze niet hebben deelgenomen. Hieronder volgt een uiteenzetting van de argumenten die zijn opgegeven.

Bewuste keuze

Om te beginnen is gevraagd of het bestuur bewust heeft gekozen om niet deel te nemen aan de regeling (figuur 3.9). Meer dan de helft van de niet deelnemende besturen (57%) zegt dat ze bewust hebben afgezien van deelname. Een kwart had wel graag een aanvraag ingediend. Een vijfde geeft een andere reden op. Hieronder wordt met name genoemd dat het bestuur niet voldoende (en tijdig) was geïnformeerd over de regeling en te laat was om een aanvraag in te dienen.

Figuur 3.9 Heeft uw schoolbestuur bewust besloten om niet deel te nemen aan de subsidieregeling 'Extra hulp voor de klas'?

Redenen geen deelname

Vervolgens is gevraagd wat de reden was dat het schoolbestuur niet deelnam aan het eerste tijdvak van de regeling. Tabel 3.9 geeft een overzicht van de opgegeven redenen. De schoolbesturen die niet deelnemen aan de regeling geven hier voor verschillende redenen. Een derde zegt de extra middelen voor tijdelijke capaciteit niet nodig te hebben. Ongeveer een vijfde van de schoolbesturen die hebben gereageerd op de enquête zegt dat ze verwachtten dat ze de extra middelen niet konden inzetten. Een even groot deel heeft niet deelgenomen vanwege organisatorische redenen (geen tijd en andere prioriteiten) of omdat ze de opzet van de regeling te ingewikkeld en onpraktisch vonden (niet verenigbaar met de wijze waarop het bestuur regionaal is georganiseerd). Daarnaast geeft een vijfde van de besturen aan dat ze niet voldeden aan de deelnemerseisen van de regeling voor wat de regiovorming.

Tabel 3.9 Wat is de reden dat uw schoolbestuur niet heeft deelgenomen aan het eerste aanvraagtijdvak van de subsidieregeling 'Extra hulp voor de klas'?

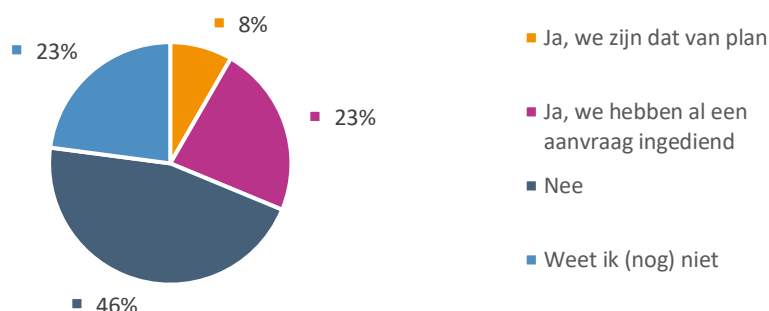
	N	%
We hadden de extra middelen voor tijdelijk capaciteit niet nodig	15	31
We verwachtten dat we de extra middelen voor tijdelijk capaciteit niet konden inzetten	9	19
We vonden de opzet van de subsidieregeling (onnodig) ingewikkeld	9	19
We hadden niet voldoende mogelijkheden om aan de deelnemerseisen van de subsidieregeling te voldoen (bv. omdat we ons niet konden aansluiten bij een bestaande RAP-regio of ons organiseren in een nieuwe regio)	9	19
De opzet van de regeling was onpraktisch en niet goed uitvoerbaar/verenigbaar met de wijze waarop we als bestuur (regionaal) zijn georganiseerd	9	19
We hadden geen tijd om deel te nemen aan de regeling omdat er andere prioriteiten waren binnen ons bestuur	9	19
We hadden niet genoeg tijd om aan de deelnemerseisen van de subsidieregeling te voldoen/ we hebben de aanvraag te laat ingediend	8	17
Het doel van de regeling was ons onduidelijk	4	8
De informatievoorziening en ondersteuning vanuit de subsidieverstrekkers (OCW en DUS-I) was ontoereikend om een aanvraag in te dienen	3	6
De onderlinge samenwerking met de deelnemende besturen in het aanvraagproces kwam niet goed van de grond/liep vast	1	2
We konden geen overeenstemming vinden over de subsidieaanvraag met de besturen waar we mee (wild)en samenwerken	0	0
Anders	13	27

Tot slot zijn er respondenten die andere redenen opgegeven om niet deel te nemen aan de regeling (27%). Onder de categorie anders zijn redenen genoemd die met name betrekking hebben op organisatie en onduidelijkheid over de regeling. Een bestuur was door de regiotrekker (per vergissing) niet opgenomen in de aanvraag. Een eenpitter bestuur geeft aan dat ze niet in aanmerking kwamen voor de regeling. Ook wordt één keer genoemd dat de regeling is verward met de andere lopende subsidieregelingen in het kader van coronasteunmaatregelen. Verder wordt genoemd dat de aanvraag niet is opgepakt door een trekker of de verantwoordelijke bestuurder. De overige besturen geven aan bewust niet te hebben deelgenomen omdat er voldoende eigen vermogen was (voor extra capaciteit) of omdat werd verwacht dat extra hulp in de klas juist zou leiden tot meer belasting voor de leerkrachten (vanwege de begeleiding en ondersteuning die geregeld moest worden voor de extra hulp). Twee besturen zeggen dat ze bewust hebben gewacht op het tweede aanvraagtijsvak omdat ze dan meer ruimte en inzicht zouden hebben om een goede aanvraag in te dienen.

Aanvraag tweede tijsvak

De meerderheid van de besturen die niet hebben deelgenomen in het eerste tijsvak wil ook geen aanvraag indienen voor het tweede tijsvak (46%). Iets minder dan een derde (31%) is dit wel van plan of heeft dit al gedaan. Ongeveer een kwart van de besturen wist dit (op het moment van invullen) nog niet.

Figuur 3.10 Aandeel niet-deelnemende schoolbesturen dat al dan niet een aanvraag wil indienen voor het tweede aanvraagtijsvak van de EHK-regeling

Ervaringen aanvraagproces mbo

4

4 Ervaringen aanvraagproces mbo

In dit hoofdstuk worden de ervaringen van mbo-instellingen met betrekking tot het aanvraagproces in kaart gebracht. Dit wordt wederom gedaan aan de hand van een analyse van het aanvraagbestand van DUS-I en de resultaten van de quickscan onder penvoerders, projectleiders en de overige deelnemende schoolbesturen.

4.1 Respons quickscan

Tabel 4.1 geeft de respons op de quickscan binnen de sector mbo weer. Alle zestig mbo-instellingen die een aanvraag hebben gedaan (dit zijn ook alle mbo-instellingen) zijn benaderd om deel te nemen aan de quickscan. Van deze instellingen heeft 78% (47 instellingen) de quickscan ook daadwerkelijk ingevuld. Daarmee is de respons hoog te noemen.

Tabel 4.1 Respons quickscan in de sector mbo

Respons quickscan mbo	Aantal mbo-instellingen (aandeel totaal)
Voltooid	47 (78%)
Niet beantwoord	13 (22%)
Totaal	60 (100%)

4.2 Inzet subsidie

Om de voorgenomen inzet van de subsidie in kaart te brengen, is gekeken naar zowel het aanvraagbestand als de gegeven antwoorden in de quickscan.

Aangevraagde bedragen

Zoals hierboven al genoemd hebben alle mbo-instellingen die voor de subsidieregeling in aanmerking kwamen ook daadwerkelijk een aanvraag gedaan. Het overgrote deel van hen heeft ook het maximaal aan te vragen bedrag aangevraagd. Slechts vijf instellingen hebben een bedrag aangevraagd dat lager was dan het maximaal aan te vragen bedrag. Tabel 4.2 bevat meer informatie over de aangevraagde en aan te vragen bedragen. In totaal is minder subsidie aangevraagd door de sector mbo dan voor deze sector was vrijgemaakt.

Tabel 4.2 Aangevraagde en aan te vragen subsidiebedragen voor de sector mbo in euro's

Aangevraagde bedragen*	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Std.dev.
Totaal (n=60)	€ 35.000,00	€ 3.196.678,00	€ 850.467,35	€ 648.597,02
Totaal beschikbaar gesteld (excl. BES)	€ 51.961.490			
Totaal aangevraagd (excl. BES)	€ 51.028.041			
Verschil	€ 933.449			

*Maximaal aan te vragen bedrag is vooraf door OCW per instelling bepaald.

Besteding aangevraagde middelen

Bij het indienen van de subsidieaanvraag hebben mbo-instellingen aangegeven welke percentages van het aangevraagde bedrag ze van plan waren voor verschillende doeleinden in te zetten. De spreiding in deze percentages per doeleinde is weergegeven in tabel 4.3. In de quickscan werden de mbo-instellingen gevraagd aan te geven voor welke van deze doeleinden hun organisatie de subsidie had aangevraagd. Deze aantallen zijn in tabel 4.4 weergegeven.

Opvallend is dat gemiddeld genomen ruim de helft (51%) van de subsidiegelden door de mbo-instellingen is bedoeld voor het inzetten van leraren, onderwijsassistenten en instructeurs. Hoewel bijna alle mbo-instellingen hebben aangegeven een deel van de aangevraagde middelen voor dit doeleinde te willen gebruiken, bestaat er een brede spreiding in het percentage van de middelen dat instellingen hiervoor bestemd hebben. Voor enkele instellingen is dit het enige doeleinde waartoe de subsidie is aangevraagd: twee mbo-instellingen zeggen 95% van de middelen hieraan uit te willen geven, en één mbo-instelling zelfs het volledige aangevraagde bedrag. Slechts één instelling geeft aan geen geld aan dit doeleinde te willen besteden.

Het inhuren van ondersteuning en begeleiding ter ontzorging van leraren en ander personeel is het tweede meest genoemde doeleinde, waarvoor ook gemiddeld genomen het tweede hoogste percentage (20%) van de subsidiegelden is bestemd. De overige doeleinden lijken ongeveer even populair onder de mbo-instellingen, met gemiddeld tussen de 5 en 10% van de middelen bestemd voor deze doeleinden. Zoals aan de standaardafwijkingen in tabel 4.3 is af te lezen, bestaat ook hierin een grote spreiding tussen instellingen. Het minst gekozen doeleinde is het inzetten van studenten, waarvoor tevens ook gemiddeld genomen het laagste percentage (2%) van de middelen is bedoeld.

Tabel 4.3 Door mbo-instellingen voorgenomen verdeling van subsidiegelden over verschillende doeleinden in procenten (aanvraagbestand)

	%	Std.dev
Het inzetten van leraren, onderwijsassistenten en instructeurs	51%	25%
Het inhuren van ondersteuning en begeleiding ter ontzorging van leraren en ander personeel	20%	16%
De ondersteuning op logistiek en toezicht op de naleving van coronamaatregelen	9%	10%
Het inhuren van personen die toezicht houden in de klas, bijvoorbeeld bij digitaal onderwijs door een leraar	8%	11%
Het werven, selecteren en organiseren van extra tijdelijke personele inzet	6%	7%
Het laten geven van gastlessen	5%	5%
Het inzetten van studenten	2%	3%
Totaal aantal mbo-instellingen		60%

Tabel 4.4 Door mbo-instellingen gekozen doeleinden ten behoeve waarvan subsidiegelden zijn aangevraagd en percentage van totaal aantal instellingen (quickscan)

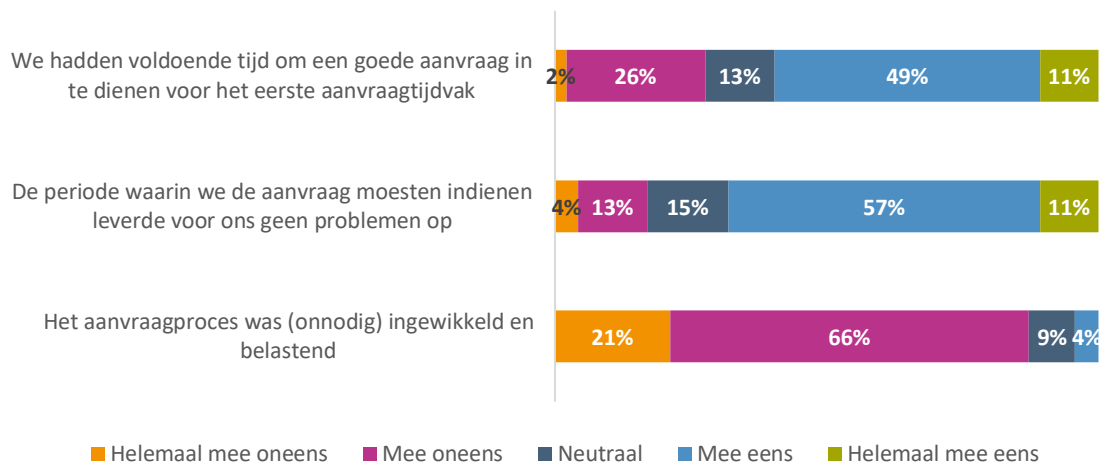
	N	%
Het inzetten van leraren, onderwijsassistenten en instructeurs	46	98%
Het inhuren van ondersteuning en begeleiding ter ontzorging van leraren en ander personeel	41	87%
De ondersteuning op logistiek en toezicht op de naleving van coronamaatregelen	36	77%
Het laten geven van gastlessen	35	75%
Het werven, selecteren en organiseren van extra tijdelijke personele inzet	35	75%
Het inhuren van personen die toezicht houden in de klas, bijvoorbeeld bij digitaal onderwijs door een leraar	31	66%
Het inzetten van studenten	18	38%
Totaal aantal mbo-instellingen	47	100%

4.3 Werken aan de aanvraag

Praktische organisatie

De mbo-instellingen zijn bevraagd over hoe ze het aanvraagproces beleefd hebben. Zo zijn ze bevraagd over in hoeverre de periode waarin ze de aanvraag moesten indienen problemen voor hen opleverde, of ze aanvraagproces als ingewikkeld en belastend hebben ervaren en of ze voldoende tijd hadden om een goede aanvraag in te dienen (voor het eerste tijdvak). In figuur 4.1 zijn de resultaten in beeld gebracht.

Figuur 4.1 Praktische ervaringen tijdens het aanvraagproces (n=47)

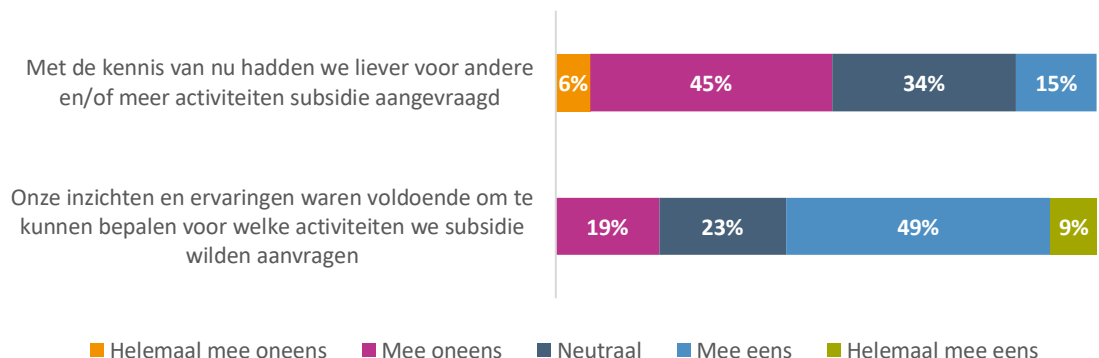
De meeste mbo-instellingen hadden weinig problemen met de periode waarin zij de aanvraag moesten indienen. Ruim 2 op de 3 mbo-instellingen zijn het er (helemaal) mee eens dat de periode van de aanvraag voor hen geen problemen opleverde en slechts 17% is er (helemaal) mee oneens. Als we kijken naar hoe het aanvraagproces beleefd werd dan valt op de overgrote meerderheid van de instellingen het aanvraagproces helemaal niet (onnodig) ingewikkeld en belastend vond. 66% is het oneens met de stelling en 21% is het er zelfs helemaal mee oneens. Slechts 4% vond het aanvraagproces wel in enige mate ingewikkeld en belastend. Over de vraag of er voldoende tijd was om een goede aanvraag in te dienen zijn de mbo-instellingen iets meer verdeeld. Een meerderheid van 60% vindt van wel, maar 28% van de instellingen is van mening dat men niet voldoende tijd had om een goede aanvraag in te dienen en nog eens 13% reageerde neutraal op de stelling.

De mbo-instellingen zijn ook bevraagd over de globale tijdsinvestering die de penvoerder en/of project-leider aan de aanvraag hebben besteed. Gemiddeld hebben ze 28 uur besteed aan de aanvraag, maar er is wel spreiding tussen de instellingen, met een standaarddeviatie van vier uur. Zes instellingen besteedden er twintig uur aan. 30% van de mbo-instellingen hebben er maximaal tien uur aan besteed, maar zo'n 15% van de instellingen waren er dan weer vijftig of meer uur aan kwijt.

Inhoudelijke organisatie

De mbo-instellingen hebben ook gereageerd op twee stellingen rondom de activiteiten waarvoor zij subsidie hebben aangevraagd. In figuur 4.2 blijkt in hoeverre zij het eens zijn met deze stellingen.

Figuur 4.2 Meninge achteraf over de activiteiten waar subsidie voor werd aangevraagd (n=47)

Ongeveer de helft van de mbo-instellingen staat nog steeds (helemaal) achter de activiteiten waar ze subsidie voor hebben aangevraagd, terwijl een derde van de instellingen neutraal staat ten opzichte van

de stelling 'Met de kennis van nu hadden we liever voor andere en/of meer activiteiten subsidie aangevraagd'. Slechts 15% is het wel enigszins met de stelling eens. Ook over de tweede stelling 'Onze inzichten en ervaringen waren voldoende om te kunnen bepalen voor welke activiteiten we subsidie wilden aanvragen' zijn de meeste mbo-instellingen positief. 58% is het hier mee eens of helemaal mee eens. 23% reageert neutraal op de stelling en ongeveer 1 op de 5 mbo-instellingen is het enigszins oneens met de stelling en vindt dus dat hun inzichten en ervaringen niet voldoende waren om te kunnen bepalen waarvoor ze het beste subsidie konden aanvragen.

Samenwerking

Op welke manier geven de mbo-instellingen vorm aan het opzetten van de activiteiten waar zij subsidie voor hebben aangevraagd? 41% van hen doet dit in ieder geval deels door samen te werken met externe partijen. In tabel 4.5 is weergegeven wat voor soort externe partijen dit zoal zijn.

Tabel 4.5 Externe partijen waarmee wordt samengewerkt om de activiteiten waar subsidie voor is aangevraagd uit te kunnen voeren

	N	%
Bedrijven, detachingsbureaus, bemiddelingsbureaus etc.	15	83%
Individuele professionals/zzp'ers	14	78%
Scholen of schoolbesturen po/vo	5	28%
Andere mbo-instellingen	4	22%
Private opleidingsaanbieders	4	22%
Andere (Extra Hulp voor de Klas-) regio's	3	17%
Lerarenopleidingen	3	17%
Anders	2	11%

N=18 (de andere 29 mbo-instellingen werken niet samen met externe partijen)

Mbo-instellingen werken het vaakst samen met bedrijven, detachingsbureaus, bemiddelingsbureaus etc. Maar liefst 83% van de mbo-instellingen die samenwerken met externe partijen doet dit. De samenwerking wordt bijna even vaak gezocht met individuele professionals en/of zzp'ers. 78% van de mbo-instellingen die met externen samenwerken, doet dit. Andere externe samenwerkingspartners worden veel minder vaak gekozen. 28% van de mbo-instellingen zoekt de samenwerking met scholen of schoolbesturen po/vo. 22% werkt samen met andere mbo-instellingen en/of met private opleidingsaanbieders. Enkele mbo-instellingen werken samen met lerarenopleidingen, Extra Hulp voor de Klas regio's (beide 17%) of met andere partijen, namelijk werkgevers en werknemersorganisaties en Studentvoordocent.

In tabel 4.6 is in beeld gebracht op welke manier de mbo-instellingen samenwerken met deze externe partijen.

Tabel 4.6 Soort samenwerking met deze externe partijen om de activiteiten waar subsidie voor is aangevraagd uit te kunnen voeren

	a). Personeel leveren		b). Personeel uitwisselen		c). Hulp bij werving		d). Anders	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Bedrijven, detachingsbureaus, bemiddelingsbureaus etc.	18	100	6	33	17	92	6	33
Individuele professionals/zzp'ers	17	93	6	33	1	8	3	17
Private opleidingsaanbieders	5	29	6	33	1	8	0	0
Lerarenopleidingen	3	14	0	0	1	8	9	50
Andere mbo-instellingen	1	7	6	33	0	0	0	0
Andere (Extra Hulp voor de Klas-) regio's	0	0	0	0	0	0	0	0
Scholen of schoolbesturen po/vo	0	0	0	0	0	0	0	0
Anders	0	0	0	0	0	0	3	17
Totaal	44		24		21		21	

N=18 (de andere 29 mbo-instellingen werken niet samen met externe partijen)

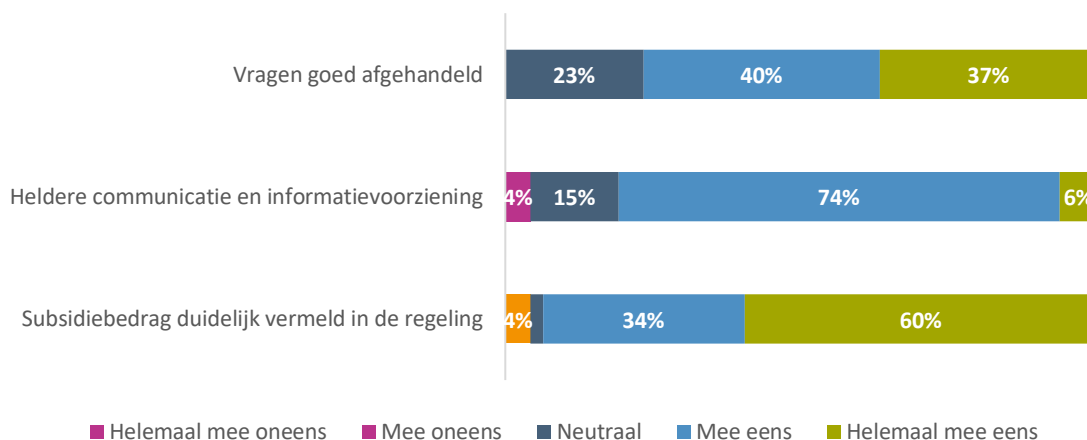
De externe partners die het vaakst genoemd worden zijn zoals gezegd bedrijven, detachingsbureaus, bemiddelingsbureaus etc.. In alle gevallen leveren deze partijen personeel aan de mbo-instellingen die met hen samenwerken. Bij 92% van de mbo-instellingen die samenwerken met deze partijen gaat het ook om hulp bij de werving van personeel. De individuele professionals en/of zzp'ers worden in grote meerderheid ingezet om personeel te leveren. Andere vormen van samenwerking komen veel minder voor. Daarom gaat het bij personeel wederzijds uitwisselen en bij een andere vorm van samenwerking maar over enkele mbo-instellingen: bij personeel wederzijds uitwisselen hebben drie mbo-instellingen in totaal vier samenwerkingspartijen genoemd (andere mbo-instellingen, private opleidingsaanbieders, bedrijven, detachingsbureaus, bemiddelingsbureaus etc., en individuele professionals en/of zzp'ers). Bij een andere vorm van samenwerking gaat het om zes mbo-instellingen die samen in totaal zeven samenwerkingspartijen genoemd hebben. Hiervan werden lerarenopleidingen drie keer genoemd en bedrijven, detachingsbureaus, bemiddelingsbureaus etc. twee keer.

De mbo-instellingen zijn ook bevraagd over of er externe partijen bij zitten waar men niet eerder mee heeft samengewerkt. Hier kunnen we kort over zijn: nauwelijks. Slechts twee mbo-instellingen zijn met nieuwe externe partners gaan samenwerken in het kader van Extra Hulp voor de Klas: één instelling met individuele professionals en/of zzp'ers en de andere instelling met EHK-regio's.

Informatievoorziening en ondersteuning

In hoeverre zijn de deelnemende mbo-instellingen tevreden over de informatievoorziening en ondersteuning? Ook over dit onderwerp hebben zij meerdere stellingen beantwoord.

Figuur 4.3 Tevredenheid over informatievoorziening

N=47 (Stellingen over subsidiebedrag en communicatie) en N=30 (Stelling over vragen aan subsidieverstrekkers)

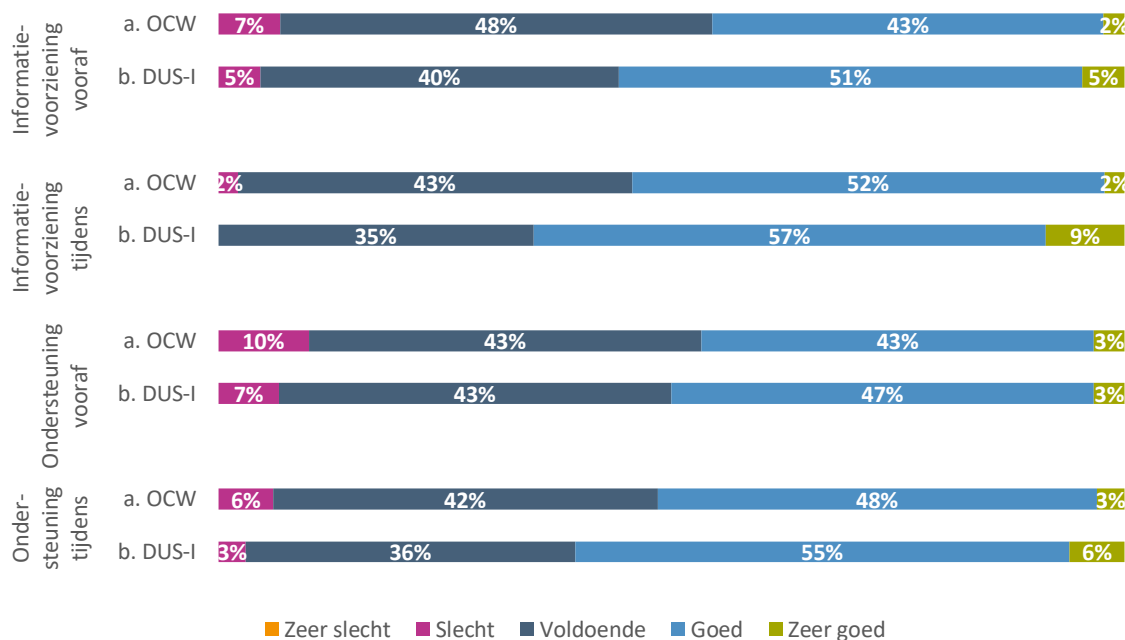
De mbo-instellingen zijn overwegend van mening dat het maximaal aan te vragen subsidiebedrag duidelijk vermeld stond in de regeling. 60% is het daar helemaal mee eens en nog eens 34% is het daar (enigszins) mee eens. Slechts 4% is het er dan weer helemaal mee oneens.

De communicatie en informatievoorziening door OCW en DUS-I werd ook door 80% onderschreven als helder, al zijn in dit geval maar weinig mbo-instellingen het er helemaal mee eens. Daar tegenover staat maar 4% het hier (enigszins) mee oneens was.

Ook over de afhandeling van vragen met betrekking tot het aanvraagproces aan OCW en DUS-I zijn de mbo-instellingen overwegend tevreden: 77% is het eens of helemaal eens met de stelling en de rest staat er neutraal in. Geen enkele mbo-instelling is het dus oneens met de stelling.

In figuur 4.4 wordt er dieper ingegaan op hoe tevreden de mbo-instellingen zijn over de informatievoorziening en ondersteuning vanuit OCW en DUS-I. Hierbij wordt er onderscheid gemaakt tussen informatievoorziening en ondersteuning vooraf aan de aanvraagperiode en tijdens de aanvraagperiode.

Figuur 4.4 Tevredenheid over informatievoorziening en ondersteuning vanuit OCW en DUS-I vooraf en tijdens de aanvraagperiode

N tussen 43 en 46 voor informatievoorziening en tussen 30 en 33 voor ondersteuning

Als we figuur 4.4 bekijken dan valt ten eerste op dat de mbo-instellingen grotendeels te spreken zijn over zowel de informatievoorziening als de ondersteuning van zowel OCW als DUS-I. Het aandeel mbo-instellingen dat de informatievoorziening en ondersteuning niet minstens als voldoende beoordeelt komt in geen enkel geval boven de 10% uit en wordt door geen enkele mbo-instelling als zeer slecht beoordeeld. Een klein deel van de mbo-instellingen beoordeelt de informatievoorziening en ondersteuning zelfs als zeer goed. De verschillen zijn niet heel groot, maar vooral tijdens de aanvraagperiode waren de mbo-instellingen vaker tevreden over de informatievoorziening en ondersteuning van DUS-I dan van OCW.

4.4 Successen en knelpunten aanvraagproces

In de quickscan zijn de mbo-instellingen bevraagd over specifieke successen en knelpunten die zij tegenkwamen tijdens het aanvraagproces. De respondenten gaven dit aan door maximaal vijf successen en knelpunten aan te vinken uit een gelijke lijst met onderwerpen. Tabel 4.7a en 4.7b geven een overzicht van de mate waarin specifieke successen en knelpunten zijn ervaren.

Successen

Een ruime meerderheid (89%) van de van de mbo-instellingen noemt positieve ervaringen, slechts 11% noemt geen enkele positieve ervaring. Veruit de meest genoemde positieve ervaring heeft betrekking op de informatievoorziening. De informatievoorziening over de regeling is door 72% van de mbo-instellingen genoemd. Voor 34% was de betrokkenheid van de partijen een positieve ervaring. 23% van de mbo-instellingen noemt de regie in het aanvraagproces positief. Hierboven bleek al dat evenveel mbo-instellingen (ook 23%) hierbij juist problemen heeft ervaren. De overige onderwerpen werden door slechts 9 à 19% van de mbo-instellingen als positief beoordeeld.

Tabel 4.7a Onderwerpen waarbij mbo-instellingen in het aanvraagproces een positieve ervaring hadden (meerdere antwoorden mogelijk, n=47).

	N	%
Informatievoorziening over de regeling	34	72
Betrokkenheid van de partijen	16	34
Regie in het aanvraagproces	11	23
Tijd en beschikbare middelen	9	19
Benoemen penvoerder	7	15
Contact en communicatie tussen betrokken partijen	7	15
Afstemming en flexibiliteit tussen deelnemers	5	11
Organiseren en opzetten van (nieuwe) samenwerking	4	9
Benoemen projectleider	4	9
Expertise betrokken partijen	4	9
Geen successen	5	11
Anders	1	2
Totaal	108	230

Knelpunten

Een derde van de mbo-instellingen (34%) heeft bij geen enkel van de onderwerpen problemen ervaren bij het aanvraagproces. Twee derde van de mbo-instellingen noemt wel een of meerdere problemen. Het meest genoemd zijn problemen ten aanzien van tijd en beschikbare middelen (26% van alle mbo-instellingen), gevolgd door regie in het aanvraagproces (23%), afstemming en flexibiliteit tussen deelnemers (21%) en contact en communicatie tussen betrokken partijen (21%).

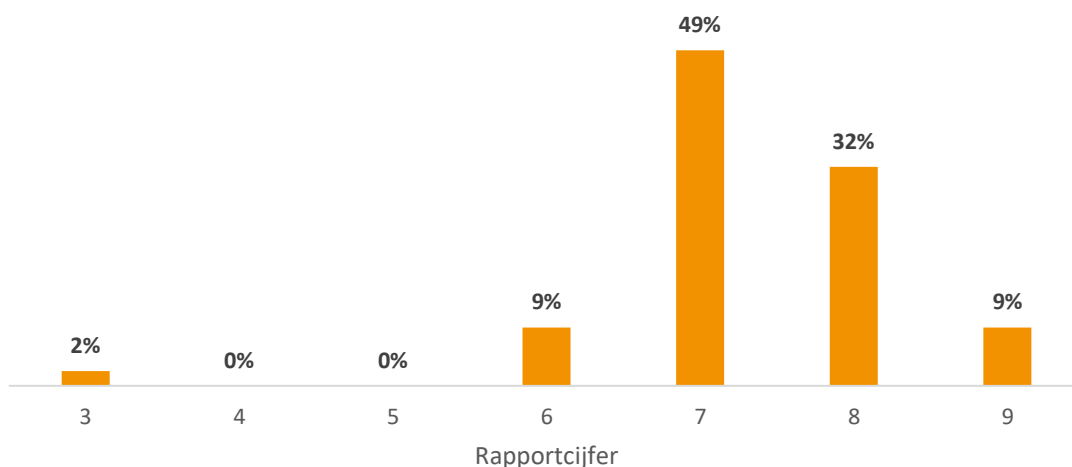
Tabel 4.7b Onderwerpen waarbij mbo-instellingen problemen hebben ervaren (meerdere antwoorden mogelijk, n=47)

	N	%
Geen knelpunten	16	34
Tijd en beschikbare middelen	12	26
Regie in het aanvraagproces	11	23
Afstemming en flexibiliteit tussen deelnemers	10	21
Contact en communicatie tussen betrokken partijen	10	21
Benoemen projectleider	7	15
Informatievoorziening over de regeling	6	13
Organiseren en opzetten van (nieuwe) samenwerking	6	13
Betrokkenheid van de partijen	5	11
Expertise betrokken partijen	3	6
Benoemen penvoerder	1	2
Anders	5	11
Totaal	92	196

4.5 Eindoordeel

Aanvragers is gevraagd een rapportcijfer te geven over de inrichting van de regeling in zijn totaliteit (inhoud, opzet, de deelnemerseisen, aanvraagproces, praktische organisatie e.d.). Gemiddeld beoordelen de mbo-instellingen de regeling met een 7,3. 81% van de mbo-instellingen geeft de regeling een 7 of een 8.

Figuur 4.5 Rapportcijfer over inrichting regeling (n=47)

De meeste respondenten hebben een toelichting gegeven op hun oordeel. Hieruit kunnen we het volgende opmaken:

- Het meest genoemd is de duidelijkheid van de regeling: de procedure is helder en de informatie rondom de regeling ook. Verschillende aanvragers noemen dat de uitvoering goed loopt. Dit wordt door veel mbo-instellingen genoemd, waaronder de mbo-instellingen die de regeling waarderen met een negen.
- Kritische geluiden zijn er over de korte aanvraagperiode en het feit dat dit vlak bij een vakantieperiode viel. Vooral de mbo-instellingen die een wat lager cijfer geven (3 of 6) noemen dit.
- Ook is niet iedereen het eens met het gemak van de regeling. Een aantal mbo-instellingen vond het juist arbeidsintensief. Dit wordt door sommigen ook in verband gebracht met het feit dat betrokken personen geen ervaring hebben met subsidieaanvragen. Ook dit is een reden voor sommige mbo-instellingen om een wat lager cijfer geven.
- Sommige aanvragers zijn kritisch over het feit dat niet alle kosten subsidiabel zijn, zoals materiële kosten (ICT) en huisvesting.

Tot slot is mbo-instellingen gevraagd of ze van de verlenging van de regeling gebruik willen maken. Alle mbo-instellingen willen dit. 87% heeft al een aanvraag ingediend, 13% is van plan dit te doen.

Conclusie

5

5 Samenvatting en conclusie

In dit hoofdstuk vatten we de belangrijkste bevindingen van het onderzoek samen door antwoord te geven op de onderzoeksvragen. Tot slot zetten we de belangrijkste leerpunten voor wat betreft de regionale samenwerking en de inrichting van het aanvraagproces op een rij. In paragraaf 5.1 beantwoorden we de algemene onderzoeksvragen die voor zowel het po en vo, als voor het mbo van toepassing zijn. Deze onderzoeksvragen hebben betrekking op de georganiseerde samenwerking, successen en knelpunten bij het aanvraagproces, het algemene oordeel over het aanvraagproces, de globale tijdsinvestering, en de communicatie, informatievoorziening en ondersteuning. In paragraaf 5.2 beantwoorden we vervolgens de onderzoeksvragen die specifiek betrekking hebben op de regionale samenwerking van schoolbesturen en dan ook alleen van toepassing zijn voor het po en vo.

5.1 Besteding aangevraagde middelen

In het po en vo is gemiddeld 50% van het aangevraagde subsidiebedrag bestemd voor het inzetten van leraren, onderwijsassistenten en instructeurs. Op de tweede en derde plaats staan het inhuren van ondersteuning en begeleiding ter ontzorging van leraren en ander personeel (15%), en het inhuren van personen die toezicht houden in de klas, bijvoorbeeld bij digitaal onderwijs door een leraar (11%). Het inzetten van leraren, onderwijsassistenten en instructeurs is het enige doeleinde waarvoor alle regio's subsidiegelden hebben bestemd. Voor enkele regio's is dit doeleinde nagenoeg het enige waaraan zij subsidiegelden willen besteden (één regio zegt 90% van de middelen hieraan uit te willen geven, en één ander regio maar liefst 95%).

In het mbo is 51% van de subsidiegelden door de mbo-instellingen bedoeld voor het inzetten van leraren, onderwijsassistenten en instructeurs. Bijna alle mbo-instellingen hebben aangegeven een deel van de aangevraagde middelen hiervoor te willen gebruiken. Er is wel een brede spreiding in het percentage van de middelen dat instellingen hiervoor bestemd hebben. Voor enkele instellingen is dit het enige doeleinde waartoe de subsidie is aangevraagd. Slechts één instelling geeft aan helemaal geen geld aan dit doeleinde te willen besteden. Het inhuren van ondersteuning en begeleiding ter ontzorging van leraren en ander personeel is het tweede meest genoemde doeleinde, waarvoor ook gemiddeld genomen het tweede hoogste percentage (20%) van de subsidiegelden is bestemd. De overige doeleinden lijken ongeveer even populair onder de mbo-instellingen, met gemiddeld tussen de 5 en 10% van de middelen bestemd voor deze doeleinden. Het minst gekozen doeleinde is het inzetten van studenten, waarvoor tevens ook gemiddeld genomen het laagste percentage (2%) van de middelen is bedoeld.

5.2 Beantwoording algemene onderzoeksvragen

Welke samenwerking is er met gemeenten, bedrijven en andere instellingen georganiseerd en met welk doel?

Er wordt door zo'n 40 tot 50% van de besturen (po, vo, mbo) bij de uitvoering van de subsidie-activiteiten samengewerkt met externe partijen. Het doel van deze samenwerking is de personeelsvoorziening. Vaak betreft het een samenwerking met individuele professionals. Daarnaast wordt samengewerkt met bedrijven, detachingsbureaus, bemiddelingsbureaus. De inzet van deze bedrijven komt in het vo en mbo bij beduidend meer besturen voor dan in het po.

Daarnaast wordt er door besturen samengewerkt met lerarenopleidingen. Doel daarvan is over het algemeen de werving van personeel. Dit komt in het po en vo bij 31% van de besturen voor, bij de mbo-instellingen wordt minder met de lerarenopleidingen samenwerkt (17%). Private opleidingsaanbieders spelen bij ongeveer een kwart van de besturen (po, vo, mbo) een rol. Tot slot valt op dat de mbo-besturen vaker met besturen uit het po en vo samenwerken (28%), dan andersom (6%).

Eén po-bestuur zegt samen te werken met de gemeente. Verder zijn er geen meldingen van het betrekken van gemeenten in de samenwerkingsverbanden. In de evaluatie van de (inzet van de) subsidie zal dit nog verder worden verdiept.

Wat verliep goed en wat verliep minder gemakkelijk bij het komen tot een aanvraag?

Respondenten in het po en vo zijn het vaakst positief over de regie in het aanvraagproces (52%), het benoemen van de penvoerder (52%), de informatievoorziening over de regeling (49%) en over het contact en de communicatie tussen de betrokken partijen (41%). Van deze vier onderwerpen worden er twee ook in het mbo het vaakst genoemd: in het mbo is bijna driekwart van de respondenten positief over de informatievoorziening over de regeling (72%), terwijl 23% positief is over de regie in het aanvraagproces. 34% van de mbo-instellingen is daarnaast positief over de betrokkenheid van de partijen. In het po en vo is dit 29%. Overigens noemt 10% van de respondenten in het po en vo geen successen. In het mbo geldt dit voor 11%.

De respondenten zijn over een aantal onderwerpen met betrekking tot de aanvraag minder positief. Toch noemt 42% in het po en vo en 34% in het mbo geen enkel knelpunt. Als knelpunten worden relatief het vaakst de tijd en beschikbare middelen genoemd, zowel bij po/vo (38%) als mbo (26%). In het mbo werd de tijd en beschikbare middelen wel minder vaak als knelpunt genoemd als in het po/vo. In het po/vo zijn ook het organiseren en opzetten van (nieuwe) samenwerking (29%), en de hierboven bij successen eveneens genoemde informatievoorziening over de regeling (28%) relatief vaak genoemd als knelpunten. In het mbo zijn regie in het aanvraagproces (23%, even vaak genoemd als succes), afstemming en flexibiliteit tussen deelnemers (21%), en contact en communicatie tussen betrokken partijen (21%) ook vaak benoemd als knelpunten. Deze knelpunten tekenen het verschil tussen het po/vo enerzijds en het mbo anderzijds. In het po en vo was men ook (en waarschijnlijk meer) bezig met het organiseren van regionale samenwerking. In het mbo kon men zich meer concentreren op de aanvraag en de plannen voor de extra hulp.

Hoe is de ervaring om gezien de acute problematiek binnen de aanvraagperiode tot een aanvraag te komen?

Gemiddeld gezien krijgt de inrichting van de regeling in zijn totaliteit een ruime voldoende: een 7,0 in po en vo en een 7,3 in het mbo. In het mbo zijn respondenten nog iets positiever over de regeling dan in het po en vo: In het po en vo beoordeelt 74% van de penvoerders en schoolbesturen de subsidieregeling met een 7 of hoger (waarvan 32% een 8 en 3% een 9 geeft). In het mbo beoordeelt zelfs 89% van de instellingen de regeling met een 7 of hoger (waarvan 32% een 8 en 9% een 9).

In de toelichting hierop gaan de respondenten in op hun beoordeling: penvoerders en schoolbesturen po en vo maken regelmatig opmerkingen over de (onvrede) van het aanvraagproces via de regio's. De respondenten zeggen dat dit voor onnodige administratieve belasting heeft geleid. Men moest bijvoorbeeld meerdere aanvragen indienen voor verschillende regio's. Daarnaast zou de constructie niet hebben geleid tot daadwerkelijk (inhoudelijke) samenwerking, o.a. omdat de periode waarin de middelen moesten worden ingezet te kort was om gezamenlijke activiteiten te organiseren. Daarnaast wordt ook met enige regelmaat opgemerkt dat de bekendmaking van het toegekende subsidiebedrag relatief laat kwam. Hierdoor konden scholen niet al (tijdig) extra hulp inzetten (vanwege onzekerheid van het toegekende budget). Een deel van de respondenten zegt dan ook dat het tijdpad van het beschikbaar stellen van middelen en de uitvoeringsperiode beter op elkaar afgestemd zou moeten worden.

Het meest genoemd in het mbo is de duidelijkheid van de regeling: de procedure is helder en de informatie rondom de regeling ook. Verschillende aanvragers noemen dat de uitvoering goed loopt. Dit wordt door veel mbo-instellingen genoemd, waaronder de mbo-instellingen die de regeling waarderen met een negen. Kritische geluiden zijn er over de korte aanvraagperiode en het feit dat dit vlak bij een vakantieperiode viel. Vooral de mbo-instellingen die een wat lager cijfer geven (3 of 6) noemen dit.

Wat is de globale tijdsinvestering geweest om tot de aanvraag te komen?

In het po en vo hebben penvoerders en projectleiders gemiddeld 48 uur besteed aan het aanvraagproces. Penvoerders/projectleiders van vo-regio's lijken gemiddeld genomen meer tijd te hebben geïnvesteerd in de aanvraag dan penvoerders/projectleiders uit het po (resp. gem. 62 vs. 43 uur). Hiermee lag de gemiddelde tijdsinvestering in het aanvraagproces voor het po iets lager dan de verwachte tijdsinvestering (gem. 60 uur) en in het vo iets hoger.

Een vijfde van de penvoerders/projectleiders zegt meer dan honderd uur besteed te hebben aan de aanvraag. De quickscan geeft onvoldoende inzicht in de redenen waarom bepaalde penvoerders een relatief

hoge tijdsinvestering hebben opgegeven. In het vervolg van de monitoring zou dit verder uitgezocht kunnen worden.

Deelnemende po- en vo-schoolbesturen hebben gemiddeld veertien uur besteed aan de aanvraag. Verderom lijken vo besturen meer uur te hebben geïnvesteerd in het aanvraagproces (gem. 21 uur) dan po-besturen (gem. 12 uur).

De mbo-instellingen hebben gemiddeld 28 uur besteed aan de aanvraag (met een spreiding van gemiddeld 4 uur tussen de instellingen). Zes instellingen besteedden er twintig uur aan. Een derde van de mbo-instellingen heeft er maximaal tien uur aan besteed, maar zo'n 15% van de instellingen waren er dan weer vijftig of meer uur aan kwijt.

Hoe is de communicatie, informatievoorziening en ondersteuning betreffende de regeling door OCW en DUS-I vooraf en tijdens de aanvraagperiode ervaren?

De respondenten zijn over het algemeen tevreden over de informatievoorziening en de ondersteuning door OCW en DUS-I over de regeling. Rond driekwart van de respondenten in de verschillende sectoren vond de communicatie en informatievoorziening over de regeling door OCW en DUS-I helder. Daarnaast vond een ruime meerderheid van de respondenten (circa 8 op de 10) dat hun vragen met betrekking tot het aanvraagproces goed werden afgehandeld door de subsidieverstrekkeners.

De informatievoorziening en de ondersteuning voorafgaand aan en tijdens het aanvraagproces werd globaal gezien door bijna de helft van de respondenten als voldoende en door circa de helft/ruim de helft als goed beschouwd. De informatievoorziening en de ondersteuning door DUS-I werden daarbij iets beter beoordeeld dan die door OCW.

5.3 Hoe is het komen tot een aanvraag verlopen in de regio's (po en vo)?

Zijn er nieuwe verbindingen gelegd tussen de bestaande RAP-regio en niet aangesloten scholen binnen of buiten de regio?

84% van de schoolbesturen neemt via een regio deel aan de regeling Extra hulp voor de klas. Er zijn totaal 85 EHK-regio's gevormd (51 voor po, 33 voor vo en 1 voor po en vo samen). Van die regio's bestonden er al 67 als RAP-regio. Volgens onze analyse zijn al twintig regio's in het po en zestien bestaande regio's in het vo uitgebreid voor het aanvragen van de EHK-subsidie. Daarnaast zijn er nog achttien nieuwe regio's gevormd (9 po en 9 vo). De voorwaarden voor het aanvragen van de subsidie hebben dus geleid tot het aangaan van nieuwe verbindingen tussen de besturen.

Hoe is de samenwerking en communicatie tussen de besturen verlopen bij het komen tot een aanvraag?

De rol van verbinder tussen de deelnemende schoolbesturen is volgens ruim de helft van de respondenten opgepakt door de penvoerder en volgens een derde door de projectleider.

Over het algemeen zijn de respondenten verder tevreden over de onderlinge samenwerking rond de aanvraag. Ongeveer drie kwart vindt dat onderlinge afspraken goed zijn nagekomen en dat de communicatie tussen de besturen goed is verlopen. Een vergelijkbaar aandeel van de respondenten heeft de samenwerking met de andere betrokken besturen over het algemeen als prettig ervaren. Men lijkt iets minder tevreden over de mate waarin de betrokken besturen eigenaarschap toonden over het aanvraagproces (54%) ten opzichte van de andere uitgevraagde aspecten. De besturen in de nieuwgevormde regio's zijn, net zoals de besturen in bestaande of uitgebreide regio's, over het algemeen tevreden over de onderlinge samenwerking rond de aanvraag. Wel zien we dat de nieuwgevormde regio's positiever zijn over het vinden van overeenstemming voor wat betreft de gezamenlijke activiteiten waar men subsidie voor wilde vragen, het nakomen van afspraken en de onderlinge communicatie.

Is de verwachting dat de samenwerking met nieuw aangesloten besturen wordt voortgezet na de subsidieperiode? Indien ja, op welke manier zal de samenwerking worden voortgezet binnen de RAP-regio?

De gerealiseerde regionale samenwerking voor de EHK-regeling is in de eerste plaats gericht op de verdeling van de subsidiegelden. Circa 8 op de 10 respondenten noemt dit geeft dit aan als kenmerk van de

samenwerking. Slechts voor een klein deel richt de samenwerking zich ook op de uitvoering van de regeling (circa 10 tot 15% van de respons). In bestaande regio's wordt ook gewerkt aan andere onderwerpen als de aanpak van het lerarentekort en van arbeidsmarktvraagstukken (respectievelijk 38% en 23% van de respons). In nieuwe regio's gebeurt dat veel minder vaak.

Heeft de regeling bijgedragen aan het verbeteren en/of uitbreiden van de regionale samenwerking in de bestaande RAP-regio's?

Vrijwel alle regio's zijn uitgebreid, maar het is nog de vraag in hoeverre die uitbreiding ook leidt tot uitbreiding en verbetering van de inhoudelijke samenwerking. Een kwart van de respondenten werkt vooral samen in deze regeling en verwacht niet dat de samenwerking wordt voortgezet. Driekwart van de respondenten verwacht dat de samenwerking wel zal worden voortgezet met alle partijen (37%) of met enkele partijen (38%). Ze verwachten dan vooral samen te werken in het kader van gezamenlijke arbeidsmarktvraagstukken (over bijvoorbeeld vervanging, lerarentekort e.d.) en in de verdeling van toekomstige subsidiegelden.

Hoe verliep het proces in het aanstellen van een penvoerder?

Het proces van aanstellen van de penvoerder is veelal goed verlopen. Ruim de helft van de respondenten noemt dit als een van de positief ervaren aspecten uit het aanvraagproces. Slechts ongeveer één op de tien noemt het als één van de knelpunten. Po en vo verschillen hierin nauwelijks van elkaar.

5.4 Leerpunten regionale samenwerking

Wat verliep goed en wat kan beter?

Het organiseren en opzetten van (nieuwe) samenwerkingen werd toch meermaals genoemd als knelpunt in het proces. Respondenten wijzen zelf ook meermaals op knelpunten die zijn opgetreden bij de regiovorming. Zo wordt gewezen op de onwenselijke verdeling van vestigingen over meerdere regio's. Ook lijkt er regelmatig onduidelijkheid te zijn geweest over de regio's waarin men kon deelnemen voor de regeling. Dit leidde soms tot verkeerde indelingen waardoor het proces onnodig ingewikkeld en lang werd. De respondenten die aangeven problemen te hebben ervaren met de regiovorming zeggen vaak ook dat ze de meerwaarde van het aanvragen via een regio niet inzien (ze hadden liever rechtstreeks via de lumpsum of op bestuurlijk niveau de subsidie ontvangen).

5.5 Algemene leerpunten aanvraagproces

Hoewel de eindconclusie kan luiden dat de betrokken penvoerders en besturen over het algemeen positief oordelen over het aanvraagproces, zijn er toch enkele leerpunten uit de monitor te trekken. Ondanks het karakter van de noodmaatregel en de haast die geboden was, zouden de relatief korte tijd voor de aanvraag en de ongunstige aanvraagperiode (rond een schoolvakantie) een volgende keer wat beter overwogen kunnen worden. Het sneller bekend maken van de toekenning zou weer kunnen helpen bij het ook sneller kunnen organiseren van de inzet van de extra hulp. Het belangrijkste leerpunt is echter dat voor een volgende regeling toch een keer goed moet worden overwogen of de regeling gekoppeld moet worden aan regio's en aan regiovorming. We maken uit ons onderzoek op dat er in het po en vo nu een groot deel van de beschikbare tijd is gaan zitten in het organiseren van regionale samenwerking om de subsidiegelden binnen te krijgen en te kunnen verdelen. Het goed doordenken van inzetmogelijkheden en van gezamenlijke oplossingen, toch het doel van samenwerking, lijkt daardoor minder van de grond te zijn gekomen. In de evaluatie zal verder onderzocht moeten worden in welke mate de regiovorming echt heeft geleid tot een gezamenlijke aanpak.

Regioplan
Jollemanhof 18
1019 GW Amsterdam
T +31(0)20 531 53 15
www.regioplan.nl